

Pugalo sidelo na kryixе fligelia, nabludaŷa rassvet. Nebo, kak eto castenyko byi-vaŷet v fevrale nedaleko ot moria, neskolyko minut napominalo qvetom morskuŷu rakovinu, takim nejno-rozovym ono bylo, a zatem srazu potusknelo, nalilosy sv-inqom, v glubine kotorovo, kazalosy, raspleskali lucxiŷe vostochnyŷe cernila. Pocti srazu nactal nakrapyivaty dojdы, i oduxevlěnnovo s kryixi kak vetrom sdulo.

Dojdы Pugalo lubilo daje menyxe, cem otsutstviŷe razvleceniŷ. A poslednih ne slucalosy uje dovolyno davno.

ŷa zanimalsa tem, cto zakancival ranniŷ zavtrak — varěnyŷe ŷaŷqa, jarenaŷa sardina i cesnocnyŷ sup, kotoryŷ okazalsa poriadkom peresolen.

Vsě telo cesalosy, nocŷu ŷa otrazil cetyre ataki klopov, no propustil organizovannyŷ udar s levovo flanga i tepery myslennо proklinal etot postoŷalyŷ dvor i to, cto nastoŷka dlia otpugivaniŷa nasekomyih zakoncilasy tak ne vovremia.

Vladeq zavedeniŷa, vidia moŷu hmuŷu roju, ne rexalsa prosity rascot i toptalsa vozle kladovki, pogladyivaŷa to na menia, to na oblaconnyh v beloŷe.[39]

Stranniki v odejdah, kotoryŷe za vremia putexestviŷa davno uje priobreli seryŷ qvet, s prostymi posohami, ŷeli postnuŷu grecku. Ustavxiŷe ot beskonečnoŷ dorogi bogomolyqi xli ot mysa Del Sur, samoŷ ŷujnoŷ tocki Narary, v Kruso.

Ne pervyŷe piligrimy na moŷom puti. I vse kak odin tverdiat, cto devocka, jivuxaŷa v Kruso, uzrela cudo. Mol, priletel k neŷ krylatyŷ vestnik, i krylŷa ŷevo byli podobny dyimu. Soobŷil on, razumeŷetsa, cto Straxnyŷ sud ne za gorami i nado pokaŷatsa, prejde cem vostrubit rog i podnimetsa iz zemli prah.

— Ty verix v eto? — sprosil u menia Propovednik, kogda my tolyko uslyxali novostы.

— Cto angel sletel s nebes? Posledniŷ angel, kotorovo, kak govoriat, videli, poŷavlialsa, kogda raspiali Christa, i izvestil namestnika, deda imperatora Konstantina, o tom, cto griadut bolyxiŷe peremeny. No v toŷ istorii hotia by byl serŷoznyŷ povod.

— Koneq sveta, po-tvoŷemu, ne povod?

— ŷa nemnogo ustal ot konqov sveta, Propovednik. Kajdyŷ god vsiakŷ, kto scitaŷet, cto videl angela ili slyxal boga, zaŷavliaŷet o tom, cto mir na kraŷu gibeli, cto vot-vot slucitsa tretŷ potop, cetvětaŷa velikaŷa epidemiŷa ŷustirskovo pota i v kajdom gorode na meste domov grexnikov vyrastut ognedyxaŷiŷe gory, kotoryŷe budut plevatsa seroŷ i jabami.

— To ŷesty ty ne jděx Apokalipsisa?

— Ne somnevaŷusy, cto rano ili pozdno my dostanem nebesa i te provedut pokazatelynuŷu cistku parxivyh oveq, no uveren, eto slucitsa ne pri moŷeŷ jizni.

— ŷesli cestno, ŷa toje ne veru v etu istoriŷu. Na koŷ cort, prosti Gospodi, angelu priletaty k kakoŷ-to desiatiletneŷ devconke, kogda v ŷevo rasporiajении kuda boleŷe interesnyŷe predstaviteli celovecestva?

Odin iz piligrimov, uje davno pogladyivaŷuxiŷ na menia, otodvinul pustuŷu miskи, nespexno vyiter guby rukavom i podoxol k moŷemu stolu:

— Bog v pomoŷ. Napravliaŷetesы v Kruso?

ŷa podumal, stoŷit li delitsa svoŷimi planami s pervym vstrecnym, rexil, cto huje ne budet, i prosto kivnul.

— Nas vosemnadqaty. My mirnyŷe ljudi, a dorogi vdoly poborejŷa byivaŷut opasny. Zaplatim za zaŷitu.

Vot tolyko etovo mne ne hvatalo. Plestisy dva s polovinoj dnja vmeste s raspevaŭximi sviatyjŭe gimny bogomolyqami, kogda na loxadi mojno okazatsa v gorode uje k veceru. U menia prosto net lixnevo vremeni.

— Ty oxibsa, dobryj celovek, — lubezno otvetil ŭa ŭemu. — ŭa ne naŭomnik i ne voŭin.

Ctoby ne bylo bolyxe voprosov, pokazal rukoŭatku kinjala:

— U menia svoji qeli. Ŗesli hocex zaŭityi, shodi na kupeceskiŭ post. Oni obyčno prodajut uslugu ohrannikov.

On, kajetsa, udovletvorilsa moŭim otvetom i vernulsa k sputnikam. Propovednik pokrutil palyqem u viska:

— Otdaty denygi odnomu, ctoby on ohranial vosemnadqaty. Voistinu Bojyi ljudi. Takovo idiotizma ŭa ne vstrecal s teh por, kak rexil ostanovity naŭomnikov na krylyqe moŭeŭ qerkvi. Lucxe byi sideli doma, cem xliatsa po dorogam.

— Kak tyi surov s utra. — Ŗa s usmexkoŭ otlojil lojku, okonciv zavtrak. Sledovalo rasplatitsa i otpravliatsa v dorogu. Pod merzким dojdŭm.

— Ŗa istinu govoriu, Ludwig. A uj ŭesli doma ne siditsa i v zadniqe sverbit, naucisy streljaty iz arbaleta. Vosemnadqaty celovek s arbaletami. Oni lubyih razboŭnikov udelayut.

— Otpravliaŭximsa k sviatyniam ne pristalo nosity pri sebe cto-to tiajeleŭ bibliji.

— Vot potomu ih i razuvaŭut vse komu ne leny.

On ŭexo cto-to vorcal po etomu povodu, no ŭa uje napravilsa k hoziaŭinu postoŭalovo dvora, predstaviv staromu pelikanu vyiskazyvaty svoji myсли Pugalu v namokxeŭ solommennoŭ xlape.

Narara, nesmotria na to cto eto ne samaŭa ŭujnaŭa strana kontinenta, zimoŭ otlicalasy kuda boleŭe miagkim klimatom, cem tot je Leserberg ili Vitilyska. Sneg v primorskih oblastiah padal obilyno, no morozyi slucalisy redko, a k konqu fevralia dovolno casto teplelo nastolyko, cto nacinal idti dojdy.

Konecno je holodnyj i nepriŭatnyj, no, ŭesli sravnivaty s ubiŭstvennym morozom, cto seŭcas, po sluham, sobiraŭet ŭedruŭu jatvu iz putnikov v Firvaldene, — zdesy, mojno skazaty, byl raŭ zemnoŭ. Vprocem, celovek nikogda ne byvaŭet dovolen i castenyko peniaŭet na sudybu. K poludniu ŭa voznenavidel dojdy, kotoryj xol ne perestavaŭa.

Stojilo mne podumaty o tom, cto lucxe uj xol byi sneg, kak kapli obernulisy krupnymi belymi hlopŭami i slucilasy “cudesnaŭa” metely. Ona, točno soly Ŗadovitovo moria, ukryla ryje-krasnuŭu zemlju belym nalŭtom, kotoryj ne proderjalsa i casa — iz-za oblakov vyiglanulo solnqe i rastopilo vsiu etu krasotu.

Ŗa byistro ponial, cto oxibsa v rascetah i k veceru v Kruso ne popadu. Okajisy zemlia zamerzxeŭ, eto bylo byi vpolne vozmojno, no doroga razmokla, i gnaty po neŭ loxady ne imelo nikakovo smysla.

Propovednik eto toje ponial, no pomalkival, pogladyival na solnqe. I nakonec, uje k veceru predlojil:

— Derevenki po puti vstrecaŭtsa. Perenocuŭem v odnoŭ iz nih? Mestnyje dovolno drujelubny. Vedy uje poniatno — tyi okazexsa v gorode ne ranyxe serediny zavtraxnevo dnja.

— Predpocitaŭu postoŭalyj dvor, a ne krestŭanskiŭ dom.

— Vse dvoryi zabityi palomnikami, piligrimami i sumasxedximi. Vcera myi žedva naxli mesto dlia noclega. Cto tyi imežex protiv krestžan?

— Ža veriu v dobrotu luდეž, Propovednik, no gorazdo menyxe, cem prejde. Za možu jizny cetyirejdyi menia pyitalisy ubity vo vremia takih vot noclegov. Odin raz, potomu cto ža straj, v drugož — potomu cto ponravilsa mož kony, v tretij — iz-za priajki na remne i dvuh serebrianyih monet v koxelyke.

— A v cetvėrtij? — utocnil on, kogda ža zamolcal. — Tyi skazal, cto cetyire raza.

— Ne znažu pricinyi. Tot umnik umer prejde, cem uspel povedaty mne žečo. V obžem, ža ne slixkom jajdu nastupity na te je grabli v piatyij raz. Eto uje slixkom. Daje dlia menia.

— A žesli ne budet postožalyih dvorov?

— Cto-nibudy pridumažu. Les pod bokom.

Ža obognal neskolyko grupp strannikov — ustavxih, izmojdėnnyih, no vdohnovenno xagažuxih v Kruso, točno okoldovannyiže.

— Vera tvorit cudesu. — Propovednik s jadnyim ljubopytstvom rassmatrival ih liqa.

— Vera v slova malenkyož devocki i sluhi, kotoryiže ih preumnojažut. Skolyko etih blajennyih ostanutsa lejaty na obocine iz-za holoda, boleznež, pereutomleniža i vstreci s durnymi ljudymi? Po mne, eto bolyxe napominažet sumasxestviže, a ne veru.

— Ne soglasen s tobož. — On ostorojno potrogal prolomlennyij visok, zatem ghanul na paleq. — Vera na to i vera. Žesli božatsa za svožu jizny, to konecno je nado sidety doma. No sledužet cto-to sdelaty, ctobyi popasty v raž. Ne vsem otkryivažutsa eti vrata i prožajutsa grehi.

— To žesty, po logike, lucxe pogibnuty v puti i obresti vecnože blajenstvo na nebesah?

— A razve net?

Ža pokacal golovož:

— Propovednik, ža kak nikto inož veriu v cudesu, ad, raž, demonov, angelov, duxi i voskrexeniže Christovo. Siuda mojex dobavity potop, ishod iz hagijskih zemely, znamenija, ognennyiže dojdı i cto tam žežo napisano v bibliji po drugim vajnym povodam. No ža gotov pospority, kak specialist po duxam, cto nelyzia polucity kluc ot raža, sdohnuv v puti ot tifa, žesli tyi nasluxalsa basen, kotoryiže ne imežut nicevo obževo s verož.

— Liubaža basnia požavliažetsa po vole Ževo.

— Aga. Tak mojno skazaty obo vsėm. Vot eta luža toje po vole ževo. I vot eta kanava zdesy ne slucažna. I von ta viseliqa na perekrėstke požavilasy isklucitelyno po prikazu boga, a ne mestnovo zemlevladyqa, kaznivxevo razbožnikov ili prosto kakih-to bedolag.

— Nax teologiceskiž spor zahodit v tupik, — zametil on. — Potomu cto ža imežu v rukave odin i tot je kozyiry, ukladyivažuxiž lubož tvož argument na obe lopatki. Žemu uje bez malovo poltoryi tyisiaci let, no on otlicno dežstvujet. Hocex uslyixaty eti volxebnyiže slova?

Ža prižurilsa:

— Udivi menia.

— My1 prosto ne v sostořaniyi postic řevo zamyislov, — nevinno izrřek on. — Ibo kto my1 pered Nim? I vozmojno, eta kanava syıgrařet roly v řevo planah. Kak i luja. I viseliqa s řeřo gruzom. Tolyko my1 ob etom nikogda ne uznařem.

— Da, eto oceny udobnoře zaklinaniře. I řevo mojno primenity k luboř situaciři. K primeru, tvořa smerty byla řevo zamyislom.

On hihiknul:

— řa ni na minutu v etom ne somnevařusy.

— I poetomu poroř nedeliami řa slyixu ot tebia potoki bogohulystv?

— Odno drugomu ne mexařet. řesli mořa smerty nujna řemu, to řa gotov vyipolnity svoře prednaznaceniře.

řa smial s golovy1 capuchon, i vlainyř veter s moria vzyerexil moři otrosxiře volosy1:

— I ty1 znařex, kakovo ono?

— My1 prosto ne v sostořaniyi postic řevo zamyislov, — terpelivo povtoril staryř pelikan. — Byty mojet, On jelal, ctoby řa skraxival tvoře odinocestvo? A zatem otpravliusy v rař.

— Ty1 uje mojex tuda otpravitsa. Hoty seřcas, — napomnil řa řemu.

— Poka řa ne gotov. No vozvrařařasy k naxeř besede o vere i veruřuxih. Scitařu, cto nevajno, naskolyko pravdivy1 sluhi i devočka, blagodaria kodoroř oni pořavilisy. Vajna lix vera. Daje řesli u neřo net priciny1. Ibo ona — propusk v rař. Ne soglasen?

Vopros byl obrařon k dolgoviazomu Pugalu, kodoroře, toco aist, razmerenno xagalo po druguř storonu ot mořeř loxadi. To lix uhmylynulosy.

— Nu da, — provorcal Propovednik. — Kuda uj tebe o duhovnyh veřah rassujdaty.

— Vera ne řavlařetsa propuskom. Ty1 oxibařexsa. — My1 pocti dobralisy do viseliqi, i řa popravil palax, visevxiř riadom s sedelynymi sumkami, tak kak v blijařxih pridorojnyh kustah mne pocudilosy dvijeniře. — Krome neřo doljny1 byty i horoxiře postupki. Otsutstviře grehov. Slepāřa vera ne pomogařet, drug Propovednik, a vredit. Eto vsř ravno cto neupravlařemařa kareta, nesuxařasa pod gorku. Ugrobit i teh, kto sidit v neř, i teh, kto popadřt pod kola.

Staryř pelikan skrivilsa:

— řa ponimařu tvořu analogiřu, Ludwig. Daje priznařu, cto ty1 prav. My1, ludi, iskajařem vsř, do cevo dotiagivařemsa. Ili vyivoracivařem naiznanku, cto odno i to je. No klanusy krovřu Christovoř, tak byty ne doljno. Vera doljna spasaty, a ne ubivaty.

— I ne razobřaty, ne strařaty, ne sudyty i ne kaznity. No otcevo-to imenno tak i proishodit. Odni jgut vedym, drugiře — katzerov iz Vitilyska, trety — teh, kto zaby1 pomolitsa pered obedom. Uveren, cto pomysly1 Gospoda v etih slucařah soverxenno ni pri cem. Eto uj my1 sami, voplořeniře ruk řevo, dodumalisy. No vsegda gotovy1 spihnuty svoři ne slixkom pravednyře postupki na cujuř volu, lixiv řeřo sebia. Mol, ne řa srubil golovu tomu nechristu-hagjitu, eto bog tak velel.

My1 vplotnuřu podyehali k viseliqe — perekladine mejdu dvuh stolbov. Na neř boltalisy dva trupa. Sudia po vnexnemu vidu, vstreca1 putnikov oni uje oceny davno. Pokořniki vyıgliadeli stoly jalko, cto ne zainteresovali daje Pugalo.

— Zabavno, — izrřek Propovednik s takim vidom, slovno řevo zastavili proglotity tarelku jelci. — My1 jivřm i myislim, verim, jelařem, lubim i nenavidim. My1 vse, soz-

daniya Bojyi s goriacej krovju, v konce puti prevrazaemsja vot v eto. V bezduxnyj kusok miasa na radosti cerviam i voronam.

— Cto eto na tebia naxlo?

On otvernulsja ot viselnyikov:

— Umiraty ne straxno, Ludwig. Prosto obidno. Nikogda ne uspevaš sdelaty vse, cto hotel.

— My ne umiraem posle smerti, Propovednik. Ty — tomu javnoe dokazatelystvo.

— Ja uznae ob etom, lix kogda menia ubili. Do tovo momenta — veril i somnevalsja. Somnevalsja i veril. Pri vseh cudesah i dokazatelystvah ne vseгда mojno iskrenne byty ubejdennym do konca, cto jesty jizny posle smerti.

— Eto odna celoveceskaja certa, — usmehnulsja ja. — My sklonny somnevatsja dže v očevidnyh faktah. Sploxnije protivorečija.

On neojidanno ulybnulsja.

— Inogda ty govorix zamečatelynije vešy, moe malcyk. V takije minuty ja znae cto-to novoje o samom sebe, — proronil on i falyqetom zapel qerkovnyj gimn vo slavu blagodatj.

Nocevaty pod otkrytym neбом ili v kakom-nibudy zabroxennom sarae ne prixlosy. Počtovaša stančija s postožalym dvorom okazalas kak nelyzia kstatj. I, nesmotria na to cto v krohotnom zale bylo narodu stolyko je, skolyko v bocke alybalandskih seledok, svobodnaša komnata naxlasy.

— Da neujeli? — izumilsja Propovednik i tknul suhim palyqem v černjavužu hoziašku. — Sovetužu sprosyty u neje, v čem zdesy podvoh. S tem kolicestvom jelažyx priobčitsja k sviatomu mestu komnatu nelyzia nažty dže za florin. A zdesy svobodnaša!

Ja sprosil. Jenčina ne stala skryvaty:

— Tri mesjača nazad zarezali tam odnovu putnika. Sam vinovat. Pustil cujakov, mnogo boltal, pil i soril denygami. Ja i opomnitsja ne uspela, kak jevo vyipotrožili.

— S kakih eto por ubištvo pugaet gostej?

Ona nahmurilas, zatem rexilas:

— Horoxo. Ne budu žulity, gospodin. Moe syn videl vax kinjal, kogda zavodil loxady v stožlo. Vy straj, a znacit, ne božitesy prizrakov. I ne potrebuete platu nazad.

— A vot s etovo momenta popodrobneje, — zažinteresovanno poprosil ja.

Obyčno prizraki i prividenija ne boleje čem mif. Tak nazyvažut duxu, kotoružu vnezapno vidiat vse, komu ona jelažet pokazatsja na glaza. O takom pixut v knigah, no v realnosti podobnoje javlenije straji vstrečajut reje govoriaševu kozla za obedennyim stolom Papy.

— Otpeli i zakopali, vse kak položeno. A on, svoloc, vse pokoja ne dažet. — jejo liqo stalo zlyim. — Zanae komnatu, pugaet luđe. Te uje nacali boltaty, a mne, kak ponimaete, ni k čemu razgovory. Sečas narodu mnogo i mest net, a kak potok shlynet, nikto ko mne ne idet, krome pridurkov, kotorym ohota poglazety na mertveqa. Takih, kak vy ponimaete, gorazdo menyxe normalnyh luđe.

— Kto-nibudy posle jevo pojavlenija zdesy umiral?

— Net.

— Bolel? Kalcilsja?

— Net, upasi Gospody. Nicevo takovo. I s dohodami poka vsě horoxo. Da i ne zloř on. Prosto pugaty lubit. Slujanki uje tuda i ne zahodiat. Komnatu ne ubirali. Izbavyte menia ot nevo, gospodin. A řa besplatno puřu. I ředu lucxuřu, i vino. I loxadke vaxeř pxeniqi otbornož.

— Soblaznitelyno, — bez osobyih emoqiř prořiznes řa. — Nu pokazyivař, gde u tebia plohařa komnata.

Ona okazalasy na pervom etaje, v dalynem konqe doma, s ředinstvennyim oknom i vidom na skotnyiř dvor.

— Nastořaxiř dvoreq. — Propovednik dal svořu kriticeskuřu oqenku ubogomu interyeru i krovati s solomennym matrasom.

— Nadeřusy, prizrak smog napugaty ne tolyko ludeř, no i klopov. — Řa brosil sumku v temnyiř ugol i, ne uderjavxisy, otkryl malenykuřu fortocku. Zdesy davno sledovalo provetrity.

— Vrode byi obyicnyiře ludi nas videty ne doljni. — Řevo pelikanye sviateřx-estvo pluhnulsa na mořu krovaty.

— Vsegda řesty iskluceniřa iz pravil.

V dvery postucali.

— A vot i on. Kakoř vejlivyiř, — hihiknul moř sputnik.

Razumeřetsa, eto byla nikakařa ne duxa, a sama hoziařka. Ne vhodia, ona pro-tianula mne cistoře postelynoře belye, starařasy ne smotrety v komnatu:

— Ujinyaty budete v zale ili sobraty vam zdesy, gospodin?

— V zale, — k řeřo řavnomu oblegceniřu otvetil řa.

Poka řa sidel v tolceře, opustoxařa tarelku, v komnate pořavilsa gosty. No ne tot, kotorovo řa jdal. Eto bylo vsevo lix Pugalo. Ono besqeremonno izvleklo iz mořeř obyemnoř sumki glavnoře řeřo soderjimoře — tiajeluřu tolstuřu tetrady, perepletenuřu v xerxavuřu svinuřu koju.

Řa unes vse, cto naxel na stole pokořnovovo burggrafa, no lix eta veř opravdala moři ojidaniřa. V moři ruki popalo necto vrode dnevnika, buhgalterskoř knigi i ře-jednevnika za posledniře polgoda — řevo milosty otlicalsa pedanticnostřu i doverial bumage vse svoři dela.

Oteq un Nomanna, k sojaleniřu, ne byl nastolyko nařiven, ctobyi ne ispolyzovaty xifr. Posledniř okazalsa slojen — izobreteniře flotoliřskih bankirov. Procitaty řevo bez kluca ne predstavialosy vozmojnym. Poetomu řa sleduřuxim je utrom otpravil dnevnik cerez “Fabyen Klemenz i synovřa” Gertrude, znařa, cto s řeřo sviaziami i znakomstvami, v tom cisle i v Riapano, gde obojařut ne tolyko sozdavaty, no i raskryi-vaty cujiře sekretyi, uznaty, cto napisano, polucitsa gorazdo byistreře.

Rovno cerez dve nedeli řa polucil tetrady obratno v drugom otdeleniři “Fabyen Klemenz”, nahodiařemsa za sto lig ot pervovo, i sredi straniq lejal kluc s pravilynoř kombinaqiřeř i provořennyiř trafaret, v kotoryiř trebovalosy podstavliaty nujnyiře bukvyi.

Řa nactal s samyih poslednih zapiseř i ne oxibsa. Uje na tretyeř straniqe s konqa, mejdu otmetkami o vyřplate jalovanřa slugam i soveřxaniři u burgomistra, naxlosy necto lubopyitnoře:

“Interesnyiř kinjal v kollekqiřu po proxloř dogovorennosti. Polucen cerez „Fabyen Klemenz i synovřa“. Otpravately iz Kruso. Qerkovy Sviatovo Mihařila. Avans v

scet cernovo kamnia. Rasplatitsa. Posylku prosiat peredaty licno. Kuryer priyedet v nacale fevralia”.

Propovednik, uznav, cto ya sobiražusy v Kruso, daje rukami vsplesnul:

— Gospodi Iisuse, Ludwig! A pocemu ne k hagjitam? Ili srazu k adskim vratam na vostocnoy okražine mira?! Do Narary puty neblizkiy, i tebe tam sovsem necevo delaty.

— Krome kak razobratsa s tem, cto slucilosy s Kristinoy, po sledu kotoroy ya idu s samovo nacala oseni. Kto-to iz Kruso opravil yeyo kinjal burggrafu. Tot, komu nujny byli kamni serafima. I predpolagaYu, dlja tovo, ctoby vyikovaty temnoye orujiye.

— Da-da! Temnyy kuzneq jivet v qerkvi Sviatovo MihaYila i tolyko i delaYet, cto jdet tebia. Ctoby ty priYehal i zadal yemu svoYi voprosy! Tovo, kto opravil kinjal, uje mojet tam ne byty!

— On tam, — s uverennostYu proYiznes ya. — V konqe fevralia burggraf doljen byl opravity yemu kamni.

— Nu, mojet, prejde cem yehaty sotni lig, ty prosto zaYdex v “Fabyen KlemenZ” i poYinteresuyexsa, ot kovo byla posylka?

— S kakoY stati im otvecaty? Oni ne raskryvaYut postoronnim taYny svoYih kliYentov.

— Ty toje ih kliYent. I s dovolyno vnuxitelnyim scetom.

— Eto nicevo ne menaYet. Oni ne stanut riskovaty reputaYey i otcityivatsa o cujih taYnah.

On byl nedovolen i ne jelal yehaty na zapad. No, sobstvenno govoria, kogda bylo inace? Propovednik, vsiu jizny provediy v svoYey derevne, nesmotria na to cto motaYetsa za mnoY ne odin god, tak i ne privyk k castyim pereYezdnam.

Odnako vernemsa k nastoYaxemu. Tepery Pugalo rexilo zaniatsa cteniYem ili delalo vid, cto citaYet dnevnik burggrafa. Ono nespexno perevoracivalo straniqi seryimi kogtistyimi palyqami, naklonivxisy k samoY svece, kotoraya Yedva ne podjigala yevo xlapu, sdelannuyu iz plohoY solomyi.

— Kak ya ponimaYu, tebe ne smuxaYet xifr.

Ono daje golovy ne povernulo.

— Interesno, cto ono hocet tam naYti. — Propovednik, podperev xeku, s nekotoroY zavistYu sledil za oduxevlennym.

NelepoYe Pugalo s polia delalo to, cevo ne mog selyskiy sviaZenik — ono prekrasno umelo citaty.

Ya stal gotovitsa ko snu, kogda poYavilsa novyy gosty — blednyy celovek s izurodovannym liqom i v zalitoY krovYu odejde. Nad nim horoxenyko porabotali nojami i nanesli takoYe kolicestvo ran, cto vporu bylo lix pojalety yevo.

Vyitaraxiv glaza, on zaskrejetal zubami i medlenno dvinulsa ko mne.

— Ne nadoYelo? — s ucastiYem sprosil ya.

On ostanovilsa kak vkopannyy, posmotrev nedovercivo, i ostorojno sprosil s silnyim litavskim akqentom:

— Cto, sovsem ne straxno?

— Uvy, — s sojaleniYem razvel ya rukami.

— I vam ne straxno? — sprosil neYizvestnyy u Propovednika.

— Ťa mertv, kak i ty1, poludurok, — provorcal tot. — Napugaty mertveqa mertveqom eto nado umudritsa. Klianusy Devoŷ Mariŷeŷ, boleŷe glupoŷ zateŷi ŷa ŷeŷo ne vidal.

— Navernoŷe, stoŷilo podkrastsa szadi, — probormotal tot i doveritelyno skazal mne: — Obyčno vse ubegali s voplem i ŷedva dvery ne snosili.

— Nekotoryŷe ludi ne takiŷe, kak vse. — Ťa poloŷil na stol obnajennyiŷ klinok.

— Bezdna! — proŷiznes ubityiŷ i rvanul proc, no ne tut-to bylo. Figura, ktoruŷu ŷa kinul ŷemu pod nogi, byla nicuty ne huje silka, kotoryŷe staviat na krolika.

On dernulsa raz, drugoŷ, no lix zaputalsa ŷeŷo silyneŷe.

— Eŷ, priŷately! Ty1 ne imeŷex nikakovo prava menia trogaty! — Na ŷevo liqe byl strah. — Ťa ne temnyiŷ.

— Eto ty1 tak scitaŷex. — Ťa vstal, vziavxisy za kinjal. — Ty1 ostalsa na meste svoŷevo ubiŷstva, i otcevo-to tebia kto-to uvidel. Razumeŷetsa, on ispugalsa. I tebe eto ponravilosy.

— Vsevo lix malenkaŷa xalosty, — proskulil on.

— Cujoŷ strah dobavil tebe sil. A oni dali vozmoŷnasty uvidety tebia ŷeŷo komu-to. I ty1 snova napugal. I opiaty podpitalsa ujasom.

— No ŷa... — On zatknulsa, kogda ŷa podnial ruku s klinkom, priziŷavaŷa ŷevo k molcaniŷu.

— Ťa rasskaju tebe o posledstviŷah. Pitaniŷe strahom privedet k tomu, cto tvoŷa svetlaŷa suŷnasty stanet temnoŷ. Ne priamo seŷcas. Byty mojet, cerez mesiaq, a mojet, i cerez god — smotria skolykih ludeŷ ty1 napugaŷex i kak silyno im budet straxno. No povery mne, rano ili pozdno podobnoŷe proŷizoŷdet. Znaŷex, cto togda slucitsa?

— Ty1 pridex za mnoŷ? — xepotom sprosil tot.

— Ťa uje prixel za toboŷ. I ne budu ojidaty toŷ pory1, kogda ty1 pererodixsa iz-za svoŷih glupyih zabav i nacnex ubivaty ludeŷ. Poka pered toboŷ otkryty1 vrata raŷa. No, kogda ty1 nabereksa tymy1, otpravixsa ne naverh, a vniz. Zagremix v cistiliŷe. Grubo govoria, sobstvennymi rukami otpravix sebia tuda, kuda nikto ne hocet. Ne slixkom prekrasnaŷa perspektiva, na moŷ vzgľad. Ťa daŷu tebe vy1bor. Uŷdex sam ili mne vy1polnity svoŷu rabotu?

— Uŷdu sam, — byistro otvetil on. — Nikakiŷe xutki ne stoŷat ada. Ťa prosto snova hotel pocuvstvovaty jizny.

Ťa razruxil figuru, uderŷivaŷa nagotove znak. On vzdohnul, zakryl glaza, a dalyxe slucilosy to, cto ŷa videl uje mnogo raz. Ťevo siluet stal blednety, poka ne ostalosy ŷedva zametnovo kontura. Tot na mgnoveniŷe zasiŷal solnecnym svetom, kotoryiŷ ozaril vsiu komnatu, i vokrug vnovy nastupila polutyma, razgonaŷemaŷa lix svecami na stole.

Cto primecatelyno, Pugalo daje golovy1 ne povernulo, prodoljaŷa citaty dnevnik burggrafa.

— Nu, tepery hoziaŷka postoŷalovo dvora točno skajet tebe spasibo. — Propovednik vyigľadel zadumcivym, ŷavno razmyxliaŷa o tom, cto kogda-nibudy necto podobnoŷe predstoŷit sdelaty i ŷemu. — Skaji, ty1 by1 i vpravdu zabral ŷevo kinjalom? On vedy vse-taki svetlyiŷ.

— Zabral by1. Potomu cto takoŷ svetlyiŷ byistro stanovilsa temnym, a eto ot-nositsa k priamoŷ ugroze ludiam.

— Interesno, cto on vidit seččas? Raspahnutyiže vrata? Sviatovo Petra s klucami? Ili arhangela Mihaýila?

— Božusy, ne smogu udovletvority tvože lubopyytstvo. Pridetsa tebe proverity samomu. Davaž spaty. — I, povernuvxisy k Pugalu, dobavil: — Docitažex, ne zabudy pogasity svecu.

I ža usnul pod tihiž xelest perelistyivažemyih straniq.

— Vot sukin syn! — sgoriaca prožiznes ža.

Ot dnevnika burggrafa ostalasy lix odna oblojka. Straniqu byli akkuratno vyvrezany i raskleženy po potolku. Cernila na nih namokli i raspolzlysy, tak cto procitaty bylye nicevo bylo nelyzia.

— Ža... — probležal Propovednik, tak i ne zakonciv predlojeniže.

Vse bylo poniatno. Kogda oduxevlennyiž eto prodelal, staryiž pelikan gde-to brodil, poetomu ne smog razbudity menia. Ža molca nacal odevatsa. Uje rassvelo, i pora bylo otpravljatsa v dorogu.

— Tam soderjalosy cto-to qennože? — ostorojno požinteresovalsa Propovednik.

— žexo vcera ža byi skazal, cto net. Tepery uje ne uveren. — Ža zastegnul požas s kinjalom.

— Mojet, eto odna iz ževo neponiatnyih xutok? Mojet, ono prosto razvlekažetsa?

— Poživem — uvidim.

— To žesty ty nicevo ne budex delaty?

— V smysle begaty po okrestnostiam i iskaty oduxevlennovo, kotoryiž odnim želckom palyqev mojet peremestitsa na tyisjacu lig, na pole, gde nahoditsa ževo obolocka? Pugalo vernetisa, ono vseгда vozvražetsa. Možih planov eto nikak ne naruxalo.

— No tetrady...

— Žesli cestno, ža sobiralsa sjec žežo žexo neskolyko dnež nazad, no ruki nikak ne dohodili. Tak cto plevaty na tetrady. Kruso. Qerkovy Sviatovo Mihaýila. Vot moža qely na segodnia.

Kak tolyko ža okazals v zale, hoziažka tut je kinulasy ko mne. V žežo glazah citalsa vopros.

— On bylye ne pobespokožit nikovo, — skazal ža, i ona rassypalasy v iskrennih blagodarnostiah.

Kogda ža vyixel na uliqu, malycixka tut je podvel mne loxady.

Po sravnenižu s proxlyim dnem segodnia bylo žasno i oceny teplo. Trakt konečno je okazals zabit telegami, vsadnikami i pexehodami. Vse xli v gorod, ctobyi poklonitsa novož sviatyine i uvidety sled bosož stupni, kotoryiž žakobyi angel ostavil pered domom devočki.

Kruso — sploxnyiže steny i baxni iz jeltovo kamnia. Gorod, ranyxe byivxiž stolicež korolevstva, narodom okazals zapružen nicuty ne menyxe, cem doroga. U Ryibnyih vorot ža popal v nesusvetnužu davku. Vokrug kricali molitvyi, peli, ponosili drug druga, vizjali svinyi i orali te, kto poterial v tolceže svoži koxelyki. To i delo melykali belyiže plaži palomnikov, qvetnyiže lentocki na posohah. Kakaža-to gruppa krestžan nesla krest, obhodia gorodskiže steny po krugu. K nim kajdužu minutu prisožedinalisy novyiže moliažižesia, raspevaža “Velicit duxa moža Gospoda”.

Pod kopyita možež loxadi brosilsa nižiž, vopia, cto griadet koneq sveta i ža dolžen pokažatsa i otdaty žemu vse denygi. Odnako, ponjav, cto ža ne otlicažusy osobož

nabojnostýu, on tut je zabýl obo mne i pristal k dvum dorodnym kupqam, kotoryýe byli neskolyko perepugany tem bezumiýem, cto proýishodilo vokrug.

U sleduyúxih vorot bylo nicuty ne lucxe. Usilennyý otriad straji sderjival tolpu. Luდეý nabralosy stolyko, cto mnogiýe, poterjav nadejdu probratsa v gorod segodnia, razbivali ogromnyý palatocnyý lagery na golom pole.

— Kuda prex? — po-nararski zaoral na menia ustalýý strajnik v polosatom berete.
— Vali nazad!

Ýa pokazal ýemu kinjal, i menia, nesmotria na rugany oceredi, propustili.

— Qerkovy Mihaýila. Kak mne ýeýo naýti? — sprosíl ýa u soldata.

— Sprosi cevo polegce! — otmahnulsa tot. — Ih tut do certa, kak i bogomolyqev!

— Ne ty odin ne lubix palomnikov, — hihiknul Propovednik.

Prixlosy rasspraxivaty na uliqah. Kakoý-to parený so znakom gilydiýi portnyih na kamzole pocesal v zatyilke:

— Eto ta, kotoraýa vozle kolodqa, cto ly?

— Znal by, ne spraxival.

— Ýepiskopskaýa, na Maloý Zlotinke, po puti k vnutrenneý stene.

Ýa poblagodaril ýevo i napravilsa k qentru goroda. Kruso do etovo ýa nikogda ne poseýal, no rexil, cto zdesy, skoreýe vsevo, budet tak je, kak i v drugih mestah pri prazdnestvah, ýarmarkah, sviatyih palomnicestvah i svadybah kniazeý — vsë dex-evoýe jilye rashvatano, i lezty tuda ne imeýet nikakovo smýsila. A vot v bogatyih raýonah, gde poroý mogut za noc sodraty i cetverty florina, ýesli sovesty otsutstvuýet, krovaty dla putexestvennika vseгда naýdetsa.

Moý opyt menia ne obmanul. Postoýalyý dvor “Pod koronoý kniazia”, raspolojennyý naprotiv staryih korolevskih konuxen, qenami raspugal vseh jelaýuxih i prinimal lix luდეý, kotoryýe ne oceny-to scitali denygi. Ostaviv loxady i sprosiv u hoziaýina dalýneýxuýu dorogu, ýa otpravilsa pexkom. Tak vyíhodilo gorazdo byistreýe.

Qerkovy — seraýa gromada, stisnutaýa s dvuh storon jilyimi domami tak, cto predstavljala s nimi ýedinoýe qeloýe i otlicalasy ot nih lix xpílem, torcaým nad cerepicnymi kryxami. Na stupenykah sideli dvoýe cumazyih malycíxek let desiati, oni bez vsiakovo entuziazma prosili milostýinu. Ýa podergal dvery, no bezrezulytatno, hotia slyxal, cto vnútri igraýet organ.

— Zakryto, diadecka, — skazal mne odin.

— No tam kto-to ýesty.

— Cto s tovo? Sviaýennika-to net.

Ýa dostal neskolyko mediakov, kinul im v xapku.

— Spraxivaýte, — stepenno pozvolil vtoroý i vyiter rukavom soplivýý nos.

— Gde on i pocemu zakryta dvery?

— Vse sviaýenniki tepery vozle casovni na toý storone krutiatsa. Gde devíqa videla angela.

— Da ne mogla ona nicevo videty! — vozmutilsa ýevo tovaríx. — Ona ot rojdeniýa slepaýa!

— Vot potomu i videla, cto ne videla! — zasporil tot. — Tak oteq Seliko govoril! A on-to pobole, cem ty, znaýet!

— A pocemu muzyka igraýet?

— Muzykant repetiruýet. On casto siuda prihodit. No qerkovy otkroýetsa tolyko posle voskresenýa.

— A čo budeš v vzkresenye?

Malycixka mnohznacitel'no posmotrel v xapku:

— Ťesli uj vam leny u drugih uznavaty, gospodin, to vy1 nam ťexo mediak na hlebuxek podkinyte.

Ťa rassmeťalsa ťevo nahalystvu, kinul dva.

— Slujba torjestvennaťa. Kardinal priťedet. Iz Riapano, govoriat. Ctoby1 provesti messu dlia uvajaťemyh jiteľy goroda. V cesty ťavleniťa.

— Kak mne popasty v qerkovy?

Malycixki pereghianulisy.

— Ne znaťem, — otvetil tot, cto vyigladel postarxe.

— Vraty ty1 ne umeťex, priťately. — Mejdu ukazatel'nyim i srednim palyqem ťa derjal serebrianuťu monetku.

Deti naklonilisy drug k drugu, poxuxukalisy.

— Ladno, diadecka. Provedu.

Malycik zabral denejku, otdal ťexo svoťemu priťatelju, kotoryť tut je spriatal sokroviťe za pazuhu.

— Idemte, diadecka.

On otvel menia v pereulok, ogliadelsa i točno kotenok ťurknul v raspahnutoťe sluhovoťe okoxko, nahodiaťeťesia na urovne mostovoť. Nado priznatsa, tuda by1 ťa ne prolez pri vsem jelaniťi.

Liqo malycixki poťavilosy v okoxke:

— Idite k podvalu, von tomu. Ťa ťas dvery otkroťu.

Spusk v podval toje byl na uliqe, zakrytyť stal'nyim ťitom. Klapnula zadvijka, ťa podniat nelegkiť luk, spustilsa vniz. Malycixka provorno zaťelknul zamok:

— Ťesli diadyka Mikely uznaťet, cto ťa snova zdesy lazaťu, on uxi otorvet. Davaťte byistreťe, diadecka.

Podvalnoťe pomexeniťe pod domom, s nizkim potolkom i zatianutyimi pauti-noť uglami pohodilo na labirint. Lestniqa vyivela nas v polutemnyť koridor. Zdesy sil'no pahlo kvaxenoť kapustoť i koxkami. Gde-to za dverťu, nadryivaťasy, krical mladeneq. Xustryť malycixka bejal vpered, tak cto mne ostavalosy lix pospevaty za nim i ne vrezatsa golovoť v viazanki luka, svisaťuťiťe s potolka.

Cernyť hod vyivel nas v malenykiť vnutrenniť dvor doma — grieznyť, neuhojennyť, s pokosivťesia golubiatneť vozle zabora.

— Cerez zabor vam, — skazal malycixka i, bolyxe nicevo ne obyťasnaťa, skrylsa v zdaniťi.

Ťa tak i postupil, blago perebratsa cez pregradu bylo neslojno. Qerkovnyť dvor okazalsa ťexo menyxe — takoť tesnyť, cto napominal komnatu v kakoť-nibudy provinqialnoť taverne. Organ prodoljal igraty, i daje tolstyťe kamennyťe steny1 ne mogli prigluxity ťevo velicestvennyťe zvuki.

Malenkaťa kalitka byla poluotkryta, tak cto ťa voxel. Krome zvuka organa ťa slyxal, kak nahodiaťeťesia vnizu podsobnyťe rabociťe razduvaťut mehi muzykal'ynovo instrumenta. Uzkimi zakutkami vyixel na balkon, otkuda otkryvalsa vid na kolonnadu, pustyťe skamy i ťarko-jeltyť uзор na polu ot vitraťeť, v kotoryťe svetilo solnqe. Spustilsa vniz po vitoť lestniqe, rexiv ne mexaty nevidimomu organistu, i sel na pervuťu skamťu.

Zakryl glaza, sluxaŭa muzyku. Ona byla grandioznoŭ, obyemnoŭ i, kazalosy, pronzala tebia naskvozy.

— Potriasajuxe, — prozvucal u menia nad uhom golos Propovednika. — V koŭi-to veki tyŭ dovolen, nahodiasy v qerkvi.

— Cudesnaŭa muzyka, — v otvet proŭiznes ŭa. — Ne poboŭusy etovo slova — bojestvennaŭa.

— I mnitsa mne, cto ŭa slyixu ŭeŭo v pervyŭ raz. — On byl nemnogo rasterian. — K kakoŭ eto molitve?

— Ne imeŭu poniatŭa.

— Togda cemu tyŭ ulybaŭexsa?

— Tomu, cto moŭ dolgiŭ puty okoncen.

On glianul na menia kak na sumasxedxevo. Hmyknul i pristroŭilsa na lavke, ne jelaŭa bolyxe nicevo spraxivaty. Tak myŭ i sideli, poka zvuki ne stihli pod svodami.

Organist voxel v zal, i okazalosy, cto eto jenŭina. V rukah ona derjala stopku ispisannyh not i na hod ucto-to cerkala v nih grifelem, ne zamecaŭa menia. Tak cto ŭa otlicno smog ŭeŭo rassmotrety. Oceny malenkaŭa, hudaŭa i tonenkaŭa, kak devočka. Iz-pod barhatnovo bereta gilydiŭi muziqirovaniŭa vo vse storony torcali vihrastyŭe cernyŭe volosy. Oni silyno otrosli i padali ŭeŭ na pleci. Milovidnoŭe liqo bylo sosredotoceno, lob nahmuren, krasivyŭe gubyŭ sŭaty, a v uglah nemnogo raskosyŭh vostocnyŭh glaz, harakternyŭh dlja teh, u kovo predki jili v lliate, poŭavilisy morŭinki.

— Redko mojno vstretity v qerkvi jenŭinu-muzykanta, — gromko skazal Propovednik.

Razumeŭetsa, skazal dlja menia, ne dumaŭa, cto kto-to drugoŭ ŭevo uslyixit.

No ona uslyxala i, vzdroгнуv, ŭedva ne uronila noty, poŭmav ih v posledniŭ moment pokalecennoŭ rukoŭ. Priŭurivxisy, devuxka s podozrenŭem glianula na Propovednika, hotela cto-to skazaty i nakoneq uvidela menia.

— Zdravstvuj, Kristina, — negromko proŭiznes ŭa.

— Privet, Sineglazyŭ, — otvetila ta, kovo ŭa tak dolgo iskal.

Voqarilosy molcanyŭe. Porajennyŭ Propovednik taraŭilsa na nas, kak palomnik na snizoxedxevo na ŭevo molitvyŭ sviatovo.

— Tvoŭ kony skucaŭet.

Ŭee pleci rasslabilisy, i ona vzdohnula:

— Ŭa toje ocenyskucaŭu po Vŭunu. No seŭcas ŭemu lucxe byty s Miriam, cem so mnoŭ. Kak tyŭ menia naxel?

— Cereda slucaŭnosteŭ i vezeniŭe. Hocu vernuty tebe koŭe-cto.

Ŭa protianul svoŭeŭ byvxex naparniqe braslet iz dymcatyŭh rauhtopazov. Vot tepery straj deŭstvitel'no byla porajena. Ŭeŭo noty — muzyka, v kotoroŭ devuxka duxi ne caŭala, — upali nam pod nogi. Ŭa videl, kak drojat ŭeŭo palyqi, kogda ona zabirala svoŭ braslet.

— Nam nado seryezno pogovority, Ludwig. — ŭeŭo golos sel i zvucal hriplo, no glaz ona ne opustila.

— Imenno eto ŭa i hotel predlojity.

Komnaty, kotoryŭe ona snimala, nahodilisy nad bolyxoŭ aptekoŭ, na vtorom etaje. Vhod byl cerez tovgovyŭ zal. Sedovlasyŭ i sedoborodyŭ aptekary, malenkiŭ i nelepyŭ, posmotrel na menia poverh uvelicitel'nyŭh stekol, zakreplennyŭh u nevo

na nosu, no nicevo ne skazal, vernuvxysy k vesam, na kotoryh otmerial kakože-to koricevože snadobyje dlja pokupatelja.

Xurxa žubkož, Kristina brošila noty na komod, dostala iz nevo butylku vina, dva bokala:

— Ty vsě žexo pyex krasnože?

— Vremja ot vremeni.

— Otkrož. — Ona sela za stol, malenykimi palyqami zdorovož ruki perebiraža gladkiže dymcatyže kamni. — Znacit, ty naxel ževo?

Imja ne prozvucalo, no bylo i tak pomiatno, pro kovo ona spraxivažet. Pro Gansa.

— Da. — Źa vytažil probku iz butylki, plesnul v bokaly vina, sel naprotiv.

— I vyjil. Ty vseгда byl vezucim, Ludwig. Vezucim, kak cert. — Ona goryko usmehnulasy. — V otliciže ot nevo.

— Vy byli vmeste?

Ona ne stala otriqaty:

— Kakože-to vremja. — Pomolcala i dobavila: — Oceny kratkože vremja. Ty udivlen?

— Sečas? Net. Vot kogda naxel tvož braslet u nevo — udivilsa. Vy ne slixkom ladili posle tovo, kak ty podderžala idežu Miriam, cto u kajdovo kniazia dolžen byty personalnyž straj.

— Źa scitala, cto politiceski eto polezno dlja Bratstva. — Bylo vidno, cto žež nepriyatny vospominaniža. — My s Gansom rexili vse raznoglasiža. Tebe on ne hotel govority.

— Vaxe pravo i vaxi dela, — pojal ža plecami. — Menja bolyxe interesužet, cto slucilosy v gorah.

Ona nervno krutanula stakan:

— Cert ževo znažet, Sineglazyž. On žexo v Ardenau vyžgladel vstrevojennym. Govoril, cto naxel necto interesnože. Zatem ževo otcitali starežxiny na sovete, ty vedy pomnix, kakovo slona oni sdelali iz tož muhi?

Źa kivnul.

— V obžem, on užehal iz Alybalanda, a zatem, gde-to cerez mesjaq, my vstretilisy v Liseqke. On skazal, cto ževo jdut dela na vostoce, zval s sobož, i ža požehal. V Bude my natknulisy na temnužu duxu, zasevxužu v kolodže. Gans toropilsa, govoril, cto žemu vo cto by to ni stalo nado popasty v Dorc-gan-Tožn, poprosil menja razobratsa s problemož i dojdatsa ževo. Obexal vernutsa cerez poltory nedeli.

— No ty ne dojdalasy.

— Ne stala jdaty, — ulybnulasy ona, i ža vspomnil, kakož upriamož porož stanovilas Kristina. — Prikoncila tu tvary, vzjala deneg s burgomistra, ostavila Vžuna v horoxež konuxne i napravilas sledom za nim, v gory. No ne uspela. Kalikveq na vorotah, na može scastye, okazals serdobolynym celovekom. Skazal, cto ževo bratža i Orden Pravednosti ubili straja. Cto ža ne naždu telo i mne sledužet uhodity kak mojno byistreže.

Žee golos zadrojal, i ona po starož privyicke priložila pokalecennyž bežymiannyž paleq klevož skule, prijala do boli, tak cto pobelela koja.

— My daje ne poprožalisy. I ža ne uvidela ževo mogilu.

— Ty poverila monahu?

— O! On byl ocenya ubeditelen. Źa do sih por blagodaru ževo za spaseniže.

— On merv, — jestko skazal ŷa. — Za to, cto predupredil tebia, ŷevo raspiali v ledianoŷ peŷere.

Ona lix othlebnula vina:

— Pusty na nebe ŷevo duxe budet horoxo.

Kristina ne sprosila menia, otkuda ŷa znaŷu, cto kalikveq merv, a ŷa ne stal ŷeŷ rasskazyivaty, vo cto on prevratilsa posle smerti.

— Cto bylo dalyxe?

— ŷa ne mogla mstity ubludkam s krasnymi verevkami na riasah. No mne hvatilo sil na zakonnikov. — Ulybka u neŷo byla zloŷ i oceny nepriŷatnoŷ. ŷa nevolyno podumal, cto Kristina cem-to napominaŷet mne Miriam v ŷeŷo ne samyŷe lucxiŷe dni.

— I tyi ubila vseh troŷih.

Ona potriasenno morgnula:

— Tyi i eto znaŷex.

— Slyŷal, hoty oni i pyitalisy skryity, cto v gorah, ne slixkom daleko ot monastyria, naxli dva tela.

— Verno. Tretyevo ŷa ranila iz arbaleta. Prijala ŷevo k kamniam, no on pryignul v reku, i ŷevo unes potok. Nadeŷusy, on ne vyplyl.

— Vyplyl. ŷemu hvatilo sil, ctobyi minovaty uŷelŷa i vyŷity v dolinyi Brobergera, k objityim mestam.

I, vidia vopros v ŷeŷo glazah, poŷasnil:

— ŷa naxel ŷevo kosti vozle odnoŷ derevuxki. Mestnyŷe soci, cto merveq — straj. Sobstvenno govoria, imenno poetomu ŷa okazalsa v Dorc-gan-Toŷne i tepery siju pered toboŷ.

— Straj? — nedoumenno naklonilasy ona ko mne. — Kakovo certa oni tak podumali?

— U nevo byl kinjal Gansa.

— Proklatye! — Ona zakryla liqo rukami i prostonala: — Proklatye!

Povisla tixina, ŷa slyŷal lix ŷeŷo preryivistoŷe dyihaniŷe. Kogda ona ubrala ruki, ŷeŷo glaza byli soverxenno suhimi i zlyimi.

— Tyi sdal kinjal v Bratstvo?

— Konecno.

Ona vzdohnula.

— Horoxo. — I, slovno ubejdaŷa sebia, dobavila: — Da. Horoxo. Tak budet lucxe. Dalyxe ŷa znaŷu, cto slucilosy. Tyi ne sdalsa, kak byvalo i prejde. I naxel ŷevo?

— V ledianoŷ peŷere. Gluboko pod monastyrem.

— Kak on umer?

— Srajsalsa do poslednevo i zabral s soboŷ neskolykih. Dumaŷu, cto usnul. Ot holoda i poteri krove.

A cto ŷa ŷeŷo mog ŷeŷ skazaty? Cto ŷevo zakololi, slovno zveria? Kak zakololi Hartviga.

— Tyi pohoronil ŷevo? — proxeptala moŷa byivxaŷa naparniq.

— Net. No ŷa uveren, cto tepery telo Gansa nikto ne pobespokoŷit.

ŷevo ne kosnutsa ni cervi, ni trupoŷedyi iz inyh suŷestv, ni zlo, ni svet. On navecno ostanetsa vo mrake, poka svod peŷeryi ne obvalitsa i ne prevratitsa v savan dlia moŷevo starovo druga.

Odinokaša slezinka pokatilasy po žežo žeke, i Kristina pospexno, točno styidiasy, vyiterla žežo tylynož storonož ladoni.

— Spasibo.

— Za cto?

— Za to, cto naxel ževo. Za to, cto rasskazal mne. Za to, cto ja tepery znažu.

— No pocemu tyi ne sdelala etovo? Stolyko let, Krista. Myi vse tak dolgo ževo iskali, ne sdavalisy, verili. A tyi vse znala. Znala s samovo nacala, no ni certa nicevo ne skazala! Nikomu iz nas!

Ja cuvstvoval, kak holodnyj gnev prosypažetsa u menia v grudi. On jil tam žežo s oseni, s teh por kak ja ponial, cto devuxka kak-to sviazana s Gansom i ževo isceznovenijem.

— Budy moža volia, nicevo ne govorila byi i dalyxe.

— Pocemu?

— A cto bylo byi?! Cto byi togda slucilosy, Ludwig?! — kriknula ona mne v liqo, razom teraža vse svože spokožstviže. — Skaji mne! Tyi byi prinial eto?! Otoxel byi proc?! Skazal byi: nu cto podelaty, raz takova ževo sudyba?! Kto iz teh, kovo myi znažem, otstupil?! Kto?!

Tepery slezyi lilisy iz žežo glaz nepreryvno, i ona ne stesnialasy ih.

— Ja sama otvecu: nikto! Tyi, Gertruda, Lyvenok, Xuko, Rozi ne ostalisy byi v storone, brosilisy byi spasaty to, cto uje nelyzia spasti, ili tovo huje — mstity. Kto iz nas obladal osobym razumom desiaty let nazad? Vyi pogibli byi, kak i on. A žešli byi vmexalisy ne myi, žediniqi, a qelože Bratstvo? Tolyko predstavly, Ludwig, samyij seryeznyij konflikt s Qerkovyju za vsiu naxu istoriju. Nas byi smali i unictojili, žešli byi myi tolyko posmeli podniaty na nih ruku!

Ona byla prava, no ja vse ravno scital, cto žežo molcaniže slixkom jestoko dlja teh, kto do sih por jil nadejdož.

— Dumaž obo mne cto hocex, no, zaklinažu, sohrani tažnu. Ne stožit nikomu znaty, cto Gans naxel smerty v monastyre kalikveqev. Eto slixkom opasnaža informaqiža.

— Tyi byla ne vprave rexaty za drugih, Kristina. Kakiže byi blagiže namereniža tobož ni dvigali.

— Ja ni o cem ne jaležu.

Ja vzjal sebia v ruki, otkinuvxisy na stul:

— Pocemu ževo ubili? Cto on hotel ot monahov?

— Ne znažu.

Ona vyiderjala mož vzgljad, no ja lix vzdohnul:

— Eto loj.

— Pusty tak, — legko soglasilasy ona. — No pravda o pricinah smerti Gansa tepery nicevo ne izmenit. Vse davno zakoncilosy, Ludwig. Vse v proxlom. Ostavy ževo, inace ono prosnetsa i ubyet tebia.

— Tyi vedy menia znažex. Ja vse ravno dokopažusy do istinyi, pusty dlja etovo potrebužetsa žežo desiaty let.

— Ne s možež pomožžu. Prosti, no ja ne jelažu braty na sebia otvetstvennosty za tvožu smerty.

Nastaživaty ne imelo smysla, i ja otstupil.

— Horoxo. Zabudem o pricinah, pobudivxih Gansa otpravitsa v monastyry. Rasskaji o tom, cto bylo dalyxe. Posle tovo kak ty razobralasy s zakonnikami.

Ona vstala, zakryla okno, yejasy ot holoda.

— Cto tebia interesu yet?

— Cherny y kinjal.

Kristina hmyknula:

— Ya nacina yu dumaty, cto ty ne Ludwig, a dyavol.

— Oble y menia osviazhenno y vodo y, yesli tebia cto-to smuxayet, — predlozil ya yey.

— K sojaleny yu, net pod ruko y, — nevolyno ulybnulasy ona. — Ty prav. Tako y kinjal u menia byl. Cto ty zna yet o klinke?

— Ty vladela im kako ye-to vremia, zatem yevo ukrali, on obyavilsa v Xossi y i pricinil nemalo nepriyatnostey, poka my s Miriam ne razobralisy s yevo vladelyqem.

— Kinjal u ne ye?

— Unicto jen v prisutstvi y kniaze y Qerkvi.

Pro vtoro y klinok, tot, cto prinadlejal imperatoru Konstantinu, dobyty y mno y i Ranse v ta ynike prejnevo Bratstva, ya upominaty ne stal.

— yeto cto-nibudy?

— Su xi ye meloci, Krista. Kinjal, kotory y ty vypustila v mir, dela yet duxi temnymi.

Ona byla nicuty ne udivlena. Ni kapli.

— Ya rada tvo ym znani yam. My sekonomim kucu vremeni, Ludwig. Mne ne potrebu yetsa rasskazyivaty tebe vse s samovo nacala i ubejdaty, cto eto pravda.

— Vse daje lucxe, cem ya rasscityival, — razdalsa cuty nasmexlivy y golos u menia za spino y. — Mojno srazu pristupaty k delu.

Ya obernulsa i uvidel v dveriah pervovo pomo xnika nyine mertvovo markgrafa Valentina.

Koldun Valyter, s kotory m my rasstalisy pri ne samy ih lucxih obsto yatelystvah, s ulybko y prislonilsa k kosiaku:

— Dobrovo tebe denecka, van Norma yetn.

Rassto yani ye do nevo ya preodolel za odno mgnoveni ye. Stul uletel v protivopolojnu yu casty komnaty, a ya okazalsa pered nenavistny m koldunom. On, kajetsa, ne ojidal ot menia takih skoroste y. Ya uvidel, kak zastyiva yet ulybka na yevo liqe, i pervy m je udarom kulaka slomal yetu nos. Broskom povalil na pol i, ne duma ya, cto v lubo y moment on mojet primenity magi yu, nactal delaty to, o cem mectal bolyxe goda.

Kristina s voplem povisla u menia na plecah:

— Ludwig! Ostavy yevo! Prekrati! Nu je!

Certa s dva ya sobiralsa yeto sluxaty. No menia i vqepivxu yusja Kristu otbrosilo v storonu. Potolok neskolyko raz krutanulsa pered glazami, i ya oxutil silynu yu toxnotu. Dernulsa, pyta yasy vstaty i vernutsa k koldunu. Na etot raz ya sobiralsa vospolyzovatsa ne kulakami, a kinjalom, no i tut mo ya byivxa ya naparniq ne razjala palyqev, povisnuv na mne, kak laska na ohotnicyem pse.

— Uspoko ysia, cert tebia poderi! Stop! Hvatit! On drug! On mo y drug!

Valyter to i delo trogal palyqami razbityiše gubyi, na kotoryih zapeklasy krovyy. Nos u nevo raspuyh, levyiy glaz zaplyil, no koldun ne sobiralsa jdaty polojennyih dnei do svoiyevo vyzdorovleniya. Sidel sebe v uglu da xepal nagovoryi.

— Tyi v norme? — Kristina protianula iemu vlainušu triapiqu, i etot certov ubliudok s blagodarnostiu iei prinial.

— Byvalo i huje, — prognusavil on. — K zavtraxnemu dnu zajivet.

Ja hotel u nevo sprosyty, cto je on ne zajivil sebe xram, kotoryiy ja ostavil, kogda kinul arbalet iemu v liqo, no sderjalsa.

— Shodi k Filippu. On mojet pomoc.

Valyter lix skrivil gubyi i tut je ob etom pojalel, tak kak nacala socitsa krovyy.

— Proklatyiy deny! — rugnula on. — Ja lucxe sam. Bez ievo adskih pritirok i boltuxek. Zaimisy svoim vspylycivym kollegoi.

— Ja byi tebe iexo dobavil, iesli byi ne ona, — mracno zametil ja.

— Ohotno veriu. Ja byi s radostiu vskipatil tvoii mozgi, iesli byi ne ona, — ozlobilsa on.

— Zatknitesy oba i sidite tiho! — vspyilila Kristina. — Konfliktyi proxlovo os-
tanutsa v proxlom!

Ja ne sobiralsa zabyivaty zastenki markgrafta Valentina, to, kak ja byl kukloj dlia bitia, i to, kak etot sidiaxiy v piati iardah ot menia hmyry iedva ne ukral kinjal Natana.

— Tyi ranyxe takim ne byl... — Kristina ustalo opustilasy na stul peredo mnoi, perekryv puty k koldunu.

— U nas staryiše scetyi.

— Znaiu ja o vaxih scetah. On rasskazal.

— Togda ne ponimauiu tvoievo udivleniya. Iesli byi zdesy byla Gertruda, ona byi uje razmazala ievo po stenke.

— Vyhodit, ja legko otdelalsa. — Valyter vnovy popyitalsa ulybnutsa, no vspomnil o gubah, i ulybka prevratilasy v oskal.

Ona tiajelo vzdohnula:

— Ladno. O kinjale. Posle tovo kak ja ievo naxla, rexila, cto zakonniki pridumali cto-to svoie dlia sbora dux. No s duxami kinjal ne rabotal. Ja ne smogla poniaty, dlia cevo on nujen, vozila s soboi pocti polgoda.

— Odin celovek skazal mne, cto, kogda im dolgo vladeiex, nacinaut proiishodity nepriyatnosti. U tebia takoie bylo?

— Na strajey pravilo ne rasprostraniaietsa, — vlez v razgovor Valyter. — Klinok nikak ne vliiaiet na teh, u kovo uje iesty kinjalyi. V ostalynom — suiaja pravda. Vex dovolyno opasnaia.

Kristina razdrajenno dernula plecom i prodoljila:

— Ja sdala ievo na hranenije v “Fabyen Klemenzi i synovia” i, sobstvenno govoria, zabyila o nem na kakoie-to kolicestvo let. Vspomnila, lix kogda uvidela opisaniye cernovo kamnia iz knigi, cto lejala na stole u Miriam. Redkii foliant, horoxiye risunki. Hagjitskii ja znaiu dovolyno poverhnostno, no procitannovo hvatilo, ctobyi poniaty — glaz serafima dostatocno redkaia i qennaia vexia.

— I tyi zabrala oruziye. Dai dogadaiusy — eto slucilosy v Barburge. I v etot je deny polucila dva udara nojom.

Kristina pereglanulasy s Valyterom, i tot proronil:

- Govoril Ÿa tebe, on ŸeŸo tot umnik.
- Vse verno. Kak Ÿa ponimaŸu, tebe rasskazal ob etom tot, kto pohital klinok iz moŸeŸ sumki.
- Nu tyŸ doljna byty Ÿemu blagodarna. On spas tvoŸu jizny, oplatil lekaria i komnatu. Kinjal ne prines Ÿemu nikakovo scastŸa, i on izbavilsa ot nevo. Otdal celoveku, ktorovo myŸ poŸmali v XossiŸi. Kto te ludi, cto napali na tebia?
- Ne imeŸu poniatŸa. Ÿa podozrevaŸu, cto oni naŸemniki Ordena. On, — kivok v storonu kolduna, — scitaŸet, cto storonniki celoveka, sozdavxevo kinjal.
- Interesno, — s somneniŸem protianul Ÿa.
- Cto ne tak? — Ona prekrasno cuvstvovala, kogda menia smuŸaŸut fakty.
- Na koŸ cert eto Ordenu? Da i kak oni voobŸe uznali? TyŸ vedy ne begala po uliqam i ne razmahivala takim oruŸiŸem napravo i nalevo. TroŸe zakonnikov, kotoryh tyŸ vstretila v gorah, mertvyi. KalikveŸi, Ÿesli byŸ oni znali tvoŸe imia ili scitali, cto straj vyujila, dostali byŸ tebia iz-pod zemli i davno uje prikoncili. Dlia nih tyŸ — vsevo lix bezymiannaŸa jenŸina, ktoruŸu v liqo videl tolyko pogibŸiŸ monah-privratnik. MyŸ vozvraŸaŸemsa k samym legkim iz moŸih voprosov: kak oni uznali tvoŸe imia, raz tyŸ nikomu Ÿevo ne govorila? pocemu poniali, cto kinjal u tebia? otkuda dogadalisy, v kakom otdeleniŸi “Fabyen KlemenŸ i synovŸa” tyŸ Ÿevo zaberex i v kakoŸ deny, Ÿesli napali srazu je posle etovo?
- TvoŸi predpoloŸeniŸa? — Valyter byl tak lubezen, cto pozvolil mne vyiskazatsa.
- Kto napal — bez poniatŸa. O tom, kak naxli, — Kristina ostavila sledy. Zadela kolokolycik, kotoryŸ uslyxali ne te uxi. No ona utverŸdaŸet, cto ni s kem ne govorila ni o sobytiŸah v gorah, ni o temnom kinjale.
- Eto tak, — podtverdila devuxka. — No Ÿa zadavala voprosy o glazah serafima. Spraxivala u kollekcionerov kamneŸ i u hagŸitskih trgovqev.
- Vozmojno, kto-to iskal to je samoŸe, cto i tyŸ, i zaŸinteresovals celovekom, kotoryŸ proŸavlaŸet liubopytstvo v stoly specificeskoŸ oblasti.
- No bolyxe nikto ne pytals napasty na tebia posle tovo slucaŸa. — Valyter rabotal nad svoŸim nosom, provodia siŸaŸuŸimi palyqami i postepenno snimaŸa otek.
- KakoŸ smysl? Ÿa perestala byty interesna. U menia bolyxe ne bylo kinjala.
- No tyŸ vsŸ ravno slixkom mnogo znala, — ulybnulsa Ÿa. — Licno Ÿa byŸ zaverxil delo, ctobyŸ celovek ne sozdaval problemy.
- A tyŸ izmenilsa. — Kristina vnimatelyno posmotrela na menia, zatem neohotno kivnula. — Ÿa byŸ postupila točno tak je. Raz uj tyŸ menia razyiskal, nesmotria na to cto Ÿa skryvaŸusy, to i ubiŸqi mogli. Dva goda — bolyxoŸ srok.
- Valyter smotrel na menia neotryvno. Ÿa znal, cevo on boŸitsa, i proŸiznes to, cto uje davno sidelo u menia v golove:
- Ostavity tebia jivoŸ mojno bylo lix po odnoŸ pricine — eto komu-to vyigodno. K primeru, tyŸ mojex privesti k klinku. Ili je ŸeŸo kak-to pomoc. Vot, dopustim, tvoŸ drug. On vpolne mog naniaty ludeŸ, a zatem, kogda u nih nicevo ne vyixlo, vteretsa k tebe v doveriŸe i vsegda nahoditsa poblizosti.
- ByvŸiŸ sluga markgrafa Valentina rassmeŸals i podnialsa so svoŸevo mesta:
- PojaluŸ, Ÿa poŸdu shoju k Filippu. Inace Ÿa vse-taki kovo-nibudy v samom dele ubŸu.
- On vyixel, a Ÿa, dojdavxisy, kogda Ÿevo xagi stihnut na lestniqe, vstal. Raspahnul dvery, proveriaŸa, deŸstvatelyno li myŸ ostalisy odni.

Kristina sidela s neproničavým liqom, no ŷa videl, kak v ŷeŷo temnyh glazah buxuŷet buria.

— Kak davno ty ŷevo znaŷex?

— S teh por, kak menia ŷedva ne ubili. Kogda ŷa prišla v sebia, on byl riadom.

ŷa neveselo hohotnul:

— Oceny udobno. I vpisyvaŷetsa v moŷu teoriŷu. Zabotlivo okazatsa podle posteli ranenoŷ v tot moment, kogda nujno, raz uj ne udalosy polucity klinok.

Ona ne jelala verity:

— Eto vsevo lix teoriŷa, Sineglazyŷ. U tebia net nikakih dokazatelystv, vprocem, kak i u menia.

— Ty ne slixkom dovercivaŷa natura, Krista. Otcevo je poverila prohodomqu?

Devuxka dopila vino, podumala:

— Krome tovo cto on neskolyko raz spasal moŷu jizny, Valyter ocenyl ubeditelen. ŷemu nujna pomoŷ straja. I ŷa veriu v ŷevo istoriŷu. My stoŷim na grani katastrofy, Ludwig. Do propasti, v kotorŷ buxuŷet plamia, vsevo odin xag. No nikto iz ludeŷ daje ne podozrevaŷet ob etom.

V komnate bylo duxno, i ŷa rassregnul vorot rubahi.

— Katastrofy slučaŷutsa ŷejegodno. ŷesli ne epidemiŷa cumyl, tak ŷustirskiŷ pot. ŷesli ne ocerednaŷa ŷereticeskaŷa sekta, risuŷuxaŷa na graviurah Papu s kozlinymi nogami, tak voŷna. Celovek, sozdaŷuxiŷ kinjalyl, otravlaŷuxiŷe duxi, bez somneniŷa, opasen. No ne slixkom li rano my kricim “apokalipsis!”?

— Etot nekto ruxit osnovyl, Ludwig. On certovski talantlivyl master, no ispolyzuŷet svoŷ talant vo zlo. To, cto on delaŷet, nepravilno. Valyter lovit kuzneqa uje ne pervyl god.

— Tvoŷ koldun lovit ne tolyko ŷevo, no i strajeŷ. On ubiŷqa. Takih, kak my s toboŷ.

— ŷa znaŷu.

— No ostaŷexsa s nim?

Kristina upriamo sjala gubyl.

— I dalyxe budu.

— Nesmotria na smerty teh, kto byl tebe dorog?

Ona s sojaleniŷem opustila golovu, no otvetila tvrdo:

— ŷesli kuzneq prodoljit, umret ŷexo bolyxe takih, kak my. Vse Bratstvo. A Valyter i ŷevo ludi seŷcas ŷedinstvennyŷe, kto moŷet naŷti i ustanovity temnovu mastera. Vse ocenyl seryezno, Ludwig. Valyter pokazyval mne staryŷe manuskripty vremen Konstantina. Togda suŷestvovalo lix dva takih klinka. Govoriat, ih dostavili s vostoka, s samoŷ graniqi objityh zemely. Znaŷex, pocemu imperator sozdal strajeŷ? Iz-za proklatyih kinjalov. On jelal jity vecno, a dlja etovo ŷemu trebovalisy duxi.

ŷa kivnul:

— Uje dumal ob etom. S pomoŷŷu cernyih klinkov on ubival ludeŷ, temnil ih duxi. A zatem zabiral svetlym, dobavlaŷa sebe jizny.

— ŷa ne znaŷu, kogda eto nacalosy. Pochti vse svidetelystva tovo vremeni unictŷeny. No sobytiŷa sviazyvaŷu s tem momentom, kogda iz zemely hagjitov na nax materik priŷehala semŷa svetlyh kuzneqov. Kak govoriat legendyl, oni — potomki odnovo iz ucenikov Christa. Oni stali kovaty kinjalyl s sapfirami, no net ni odnovo podtverŷdeniŷa, cto temnyŷe klinki — ih ruk delo. Qerkovy vzjala masterov pod

svoju zažitú i na protiaženíi mnogih pokolenií ih oberegala. Imperiia Konstantina rosla, kak i ževo vlasty. A jizny dlilasy i dlilasy. No temnyiže kinjalý privlekali na materik temnyiže duxi. Razumežetsa, te zarojdasys i ranyxe. Grehi i prestupleniia nikto ne otmienal. No, po utverždeniám istorikov, ranyxe ih bylo gorazdo menyxe, cem posle tovo, kak imperator stal obmanyiivaty smerty. Poetomu žemu i potrebovalisy takiže, kak myi, — ocižaty zemli ot ževo oxibok.

Nicevo udivitelynovo ja dla sebia ne uznal:

— Konstantin davno prevratilsa v prah. Kinjalý žemu ne pomogli. Ne pomogut i tomu, kto delažet ih sečas. Cevo tyi božixsa? Naxestviia zlyih sužnostej? Myi spravimsa. Volnyi temnyih dux zahlestyivali strany i ranyxe, no Bratstvo vseгда ih pobeždalo.

— Ja ne etovo opasažusy, Ludwig. Menia pugažet necto inože. Tyi znažex, cto Konstantin otopril vosemy ekspedicij na vostok, nadežasy razdobyity žexo podobno oružija?

— Zapaslivyij sukin syn, — nevolyno voshitilsa ja. — U nevo vedy ne polucilosy?

— Nikto ne vernulsa s kraja objityh zemely. No Konstantin prodoljal iskaty i scital, cto žešli sobraty desiaty temnyih klinkov, to oni stanut klucom... — Ona sdelala pauzu, vnimatelyno nabludaža za mojim liqom. — Klucom dla tovo, ctobyi otkryity adskiže vrata.

Mne potrebovalosy neskolyko sekund, ctobyi perevarity žexo slova i rassmežatsa:

— Potriasajže! Eto Valyter tebe skazal? I tyi žemu verix?!

— Veriu, Ludwig.

— Otkryity dorogu v ad. Tak ne byivažet.

— A byivažet, cto kinjal prevražažet cistužu duxu, na kotoroj net grehov, v temužu sužnosti? — privela Kristina argument. — Skaji ja tebe takože god nazad, tyi byi mne poveril? Ili vot tak je smežalsja?

— Ne poveril byi, — prixlosy priznaty mne. — Znacit, desiaty cernyih kinjalov otkrojut vrata v ad? Skaji, pojalujsta, kak Valyter otyzivažetsa ob umstvennyih sposobnostiah velikovo Konstantina? Na kož cert tomu iskaty stoly slojnyij sposob samoubižstva? Žesli gde-nibudy v Fringbou požavitsa predstaviteľstvo ada, to ploho budet ne v odnom gorode, a vo mnogih stranah. Legiony demonov, sukkubov, certej, adskože plamia, sera s nebes i prociže veži. Ne scitaža gibeli tyisjac ludež. Eto nemnogo nerazumno. Daje dla Konstantina. Ne nahodix?

— Obiazatelyno iskaty logiku, Ludwig?

— Žesli hocex pomiaty motivy drugovo celoveka? Da. Obiazatelyno. Osobenno kogda ne verix na slovo koldunu, ohotivxemusja za klinkami strajež.

— Ad toje mojet daty silu i vlasty. I Konstantin scital, cto, raz etovo ne dažut žemu nebesa, nesmotria na to cto on prinial novužu religižu, otkazavxisy ot žazyiceskih bogov, sledužet zaklucity inužu sdelku. Sozdaty prohod dla teh, komu popasty v nax mir ne tak-to prosto. On scital, cto priobretet gorazdo bolyxe, cem poteriažet.

Ja lix razvel rukami:

— I o takom otkrovenií znažet tolyko nax obxiž drug?

— Net. V Riapano eto toje izvestno. Poetomu dva klinka Konstantina unictoženy uje oceny davno.

Konecno. Tolyko odin. Vtoroj lejit v sumke naxež obžež ucitelyniqi.

No skazal ja sovsem drugože:

— Polojim, vsě tak, kak ty1 govorix. Poradužemsa, cto u Konstantina nicevo ne vyixlo. No tepery v mire počavilsa jěxo odin bezumeq, ktoromu ne k cemu prilojity ruki, poetomu on sozdažet orujiže, boleže opasnože, cem hagjitskaža pescanaža kobra. No ne hranit jěvo. I ne sobiražet, a vyibrasyivažet v narod. Inace by1 my1 s tobož ne uvideli ni odnovo takovo klinka. Sledovatelyno, on žavno ne jelažet otkryvaty nikakih mificeskich vrat. Tak?

— Net. Ne tak. My1 podozrevažem, cto tot, cto byl u menia, okazals vsevo lix probnym ekzempliarom. Jemu nado bylo uznaty, rabotažet li kinjal.

— I poetomu orujiže kakim-to obrazom počavilosy u predstavitelia Ordena? — Ža byl polon skeptiqizma.

— Pocemu by1 i net? Oni speqialisty1 v takih voprosah. Raz proveriažut naxi klinki, vidiat istoriju sobrannyh dux, to, vozmojno, on nadežals, cto dadut oqenku i jěvo rabote.

— Jesty dva “no”. Ža ne ljublu Orden, no delo oni znažut. Počavisy sredi nih podobnyž celovek, oni žavno by1 ne okazyivali jemu uslugi, a potažili k sebe v podvaly. Ili je srazu prikoncili.

— A mojet, kuzneq zaklucil sdelku tolyko s odnim iz nih. S samym necistoplotnym, — vesko vozrazila ona. — A tvože vtorože “no”?

— jěxo odin temnyž kinjal putexestvoval po miru bez svoževo sozdatelia. Klinok naxel odin inkvizitor v sumke gonqa, oderjimovo besom. Goneq umer, tak nicevo i ne uspev rasskazaty. A klinok kliriki unictojili.

— Ty1 uveren v etož informaqiži?

— Ža vmeste s Gertrudož videl oblomki orujiža u kardinala di Travinno. V tvožež teoriži, cto kuzneq rexil proverty, rabotažet li jěvo tvoreniže, togda kak ostalynyže klinki on derjit pri sebe, jesty nekotoraja nesoglasovannosty. Proverka kinjala — zvucit kražne natianuto. On mog eto sdelaty i sam, raz umežet sozdavaty takiže veži. Ža dumažu, žedinstvennaža pricina, pocemu kuzneq mog otdaty temnyž klinok komu-to iz Ordena, — eto plata. Plata za pomož i sotrudnicestvo.

No Kristina scitala inace:

— Otnudy. Teoriža lix ukrepilasy s tvožim rasskazom. Podumaž sam. Pervože orujiže ne došlo do adresata. Jěvo perehvatili i unictojili kliriki. Poetomu počavilsa tot, vtorož, v itoge popavxiž mne v ruki.

Versiža zvucala cuty boleže skladno, cem predydužaža. No ne namnovu. Ža pomnil, kak v Riapano govorili o tom, cto oteq Mart naxel klinok tri goda nazad. A Kristina zapolucila svož na semy let ranyxe, sledovatelyno, jěžo klinok nikak ne mog byty vtorym.

— Valyter tak uveren v podobnom razvitiži sobytiž? — Po možemu tonu bylo poniatno, naskolyko silyno ža “qenu” mneniže kolduna.

Ona podnala vverh ladoni:

— Sluxaž. On neobyicnyž celovek. I jestokiž. V drugože vremia ža by1 ubila jěvo ne zadumyivažasy. Za vsě zlo, cto on pricinil Bratstvu. Da net! K certu Bratstvo! Za vsě to, cto on sdelal tebe. No, kak ža govorila, situaqiža oceny silyno izmenilasy. Ža mnogože uznala za paru poslednih let, i može otnoxeniže k jizni perevernulosy. On — menyxeže zlo i mojet spasti vseh nas.

— Zlo ne mojet byty malenykim ili bolyxim. Zlo ostažetsa zlom. Ža podhoju k slucivxemusia bez emoqiž. Vo vsiakom slucaže, sežcas. On ne smog otsledity zakon-

nikov, no naxel tebia. Ugadaŭ, kuda spexil goneq, ubityiŭ inkvizitorom? V zamok Latka, vladelyqem kotorovo byl markgraf Valentin, a ŭemu slujil tvoŭ razlubeznyj koldun. Vse ukazyvaŭet na to, cto on iskal temnyj kinjal.

— Ŭa toje ŭevo iŭu, kak i drugiŭe ludi Valytera. Myi nadeŭemsa, cto artefakt privedet nas k kuznequ. — Ona podalasy vpered, nakryla moŭu ruku svoŭeŭ, vkradcivo skazav: — Sluxaŭ. Skoreŭe vsevo, tyi prav. Za tem napadeniŭem deŭstvitel'no mog stoŭaty on. Slixkom mnogo sovpadeniŭ. No eto nicevo ne meniaŭet, Ludwig. Ŭa nujna ŭemu, a koldun nujen mne. U nas odna qely. I drug bez druga myi ne oboŭdemsa. Ŭa mnogim pojertvovala radi tovo, ctobyi popytatsa naŭti temnovu mastera. Slixkom mnogim. I otstupaty seŭcas... Povery, ŭa prosto ne mogu tak postupity.

— On opasen, Kristina.

— Ŭa eto znaŭu lucxe, cem tyi. U nevo tyysiaca i odin nedostatok, no daje takoŭ celovek, kak on, mojet spasti nax mir.

Eto bylo tak smexno slyxaty. Valyter — spasitely celovecestva. Po mne, tak eto mir sleduŭet izbavlaty ot nevo.

— Tyi iscezla i ne podavala o sebe vesteŭ pocti god. — Ŭa smenil temu. — Myi volnovalisy za tebia.

Ona otvela glaza, skazav tihim golosom:

— Prosti. U menia ne bylo vyibora. Proxloŭ vesnoŭ myi s Valyterom vlipli v nepriŭatnosti, kogda sbili so sleda kuzneqa klirikov. Uverena, v otliciŭe ot nas oni ne hotiat ŭevo ubivaty. Poŭmav kuzneqa, Riapano polucit v svoŭi ruki ogromnuŭu vlasty. Poetomu tyi ponimaŭex, kak vajno nam naŭti ŭevo pervymi?

— Znacit, vyi hotite ubity zagadocnovu mastera?

Ona goriaco kivnula:

— Samym byistrym sposobom iz vseh vozmojnyh. Ctobyi nikto ne uznal ŭevo sekretov. Oni doljni umerety vmeste s nim.

— A sviaŭenniki? Vdrug vyi oxibaŭetesy, i u nih takaŭa je qely, kak i u vas, — ubity ŭevo.

— Ne oxibaŭemsa, — bezapelliaqionno zaŭavila ona. — Kak tolyko oni poniali, cto myi toje iŭem ŭevo, poslali za nami svoŭih ubiŭq. Povery, Ludwig, eto bylo straxno. Piatero iz naxevo otriada pogibli. Myi nasilu uxli i vot uje kotoryiŭ mesiaq skryivaŭemsa. I ŭa ne mogu vernutsa v Ardenau. Daje pisymo napisaty komu-libo iz strajeŭ ne mogu. Ono podstavit pod udar ljubovo.

— Organist v qerkvi, — ulybnulsa ŭa. — Tyi ne slixkom-to horoxo skryivaŭexsa.

— Lucxe priatatsa ot sobaki v ŭeŭo je budke. Tam ona budet iskaty v poslednuŭu ocerecy. Nikto ne smotrit na muzykantov.

— Ubegaty vecno ne polucitsa.

— Ŭa i ne stanu. Nujno lix unictojity zlo. Vse ostalynoŭe nevajno.

Ŭa videl, cto ona oderjima ideŭeŭ naŭti celoveka, kuŭuŭevo temnyŭe kinjalyi, točno tak je, kak Miriam vot uje vek ne daŭut pokoŭa poŭiski kuzneqa, sozdaŭuŭevo klinki dlia Bratstva. Ŭa ponimal, cto ne otgovoriu ŭeŭe, cto spority bessmyslenno i to, cto, priŭehav siuda cerez neskolyko stran, ŭa uznal, cto ona jiva i o proŭizoxedxem s neŭ i Gansom, eto i ŭesty vse, cevo ŭa dostig.

— Viju, cto jelaniŭe spasti mir veliko.

— Mir? — Ona izognula brovy. — Plevaty ŭa hotela na nevo. Ŭa spasaŭu ne mir, a Bratstvo. Zaŭiŭaŭu ŭevo v meru otpuŭennyh sil i umeniŭa.

— Tolyko v Bratstve ob etom ne podozrevaŭut.
 — I horoxo. Menyxe problem i mne, i im.
 — Myi suŭestvuŭem pocti poltory tyŭsŭaci let. U nas slucalisy raznyŭŭe nepriŭatnosti, no Bratstvo vseŭda vyŭijvalo i ostavalosy na nogah. Ostanetsa i vpredy. Tebe nezacem skladyŭvaty golovu lix radi nepodtverjdennyh slov kolduna. Poŭŭehali v Ardenau. Priamo seŭčas. Bratstvo dogovoritsa nascet tebia s Riapano. Gertruda po-mojet. A di Travinno tolyko poraduŭetsa informaŭiŭi, kotoraŭa tebe izvestna. Myi zaŭitim tebia.

Kristina grustno rassmeŭalasy:

— Mne otradno znaty, cto tyi do sih por pytaŭŭexsa spasti moŭu golovu, Ludwig. Ŭa byi oceny hotela, ctobyi vsŭ bylo kak dvenadŭaty let nazad, kogda myi plecom k plecu otrajali natisk temnyh dux. No mne uje kajetsa, cto naxa ŭunosty ne boleŭŭe cem mif, kotoryŭŭ ŭa sama sebe pridumala. A seŭčas vokrug menia realynosty, i ona oceny straxna. Tyi prosto poka ne mojex oŭenity tovo uŭasa, kotoryŭŭ ispytyŭvaŭu ŭa, ponaty vseŭ seryeznosti problemyi. I soverxaŭŭex tu je samuŭu oxibku, kak togda s tem kartografom.

V golove u menia trevojno zviaknulo.

— Tyi konečno je vsŭ znaŭŭex.

— Znaŭu. Vedy ispravliaty tvoŭi oxibki prixlosy mne.

Ŭa priŭurilsa:

— Znacit, vot kto ubil ŭevo.

Ona daje ne pyitalasy otrŭaty:

— A tyi ostavił mne vyibor, kogda proŭavił jalosty? Tebe nado bylo privezti ŭevo v Bratstvo, a ne otpuskaty na vse cetyre storony. Togda byi Miriam ne prosila menia spasaty situaŭiŭu!

Tepery ponimaŭu, pocemu Gertruda nicevo mne ne rasskazala. Ŭa pokacal golovoŭ:

— Tyi govorila, cto ŭa izmenilsa. Tyi izmenilasy ne menyxe menia. I ŭa sojaleŭu ob etom. Prejnŭaŭa Kristina nikogda byi ne stala ubiŭŭeŭ na pobeguxkah u magistrov.

Ŭee liqo iskazilosy ot obidyi, i ona proxipela:

— Tyi deŭstvitelyno tak i ne ponial, cto togda proŭizoxlo?! Iz-za cevo oni stoŭali na uxah?

— Ponial. Ispugalisy novovo messiŭi i tovo, cto on moŭet naucity drugih luđeŭ snimaty grehi s ludskih dux. V perspektive Bratstvo stalo byi nikomu ne nujno.

Ona dvajdy bezzvucno hlopnula v ladoxi:

— Potriasŭŭe! Tyi uvidel myŭx, no ne zametil koxku. Nikto iz teh, kto byl v kurse situaŭiŭi, ne boŭalsa dalekovo buduŭevo. Myi opasalisy nastoŭŭeŭ. A ono takovo: kartograf po kakoŭ-to nasmexke sudybyi mog ocŭaty duxi strajeŭ. No on zabiral ne tolyko naxi grehi, no i nax dar. Myi stanovilisy obyčnyimi ludymi, takimi, kak tyŭsŭaci drugih obyŭateleŭ, Ludwig. Lixivxisy dara, myi ne mogli delaty svoŭu rabotu. A tepery tolyko predstavy, cto byi bylo, ŭesli byi ŭevo, k primeru, zahvatil Orden? I ispolyzoval protiv nas. A ŭesli byi kartograf naucil kovo-to i poŭavilosy neskolyko takih luđeŭ? Desiatok? Sotnia? Armiŭa! Myi byili byi unictoŭenyi, slovno gorod, v kotoryŭŭ popal celovek, zarajennyŭŭ ŭustirskim potom.

— I mnogih li strajeŭ Hartvig lixil ih raboty?

— Slava bogu — ni odno.

— Togda prosti, no tvoŭi slova ne boleŭŭe cem nelepaŭa fantaziŭa.

— Odná takáňa fantaziňa slujila poslednemu potomku imperatora Konstantina. I kogda Bratstvo ne vernulo ťemu kinjal, na kotoryň pretendoval koroly Progangs, v delo vstupil takóň je, kak tvoň Hartvig. Četvero magistrův i opomnitsa ne uspeli, kak lixilisy svoťevo dara. Togda ťevo ubili vmeste s korolem, i zavertelasy vsia eta kaxa. Tepery, pomnia o proxlom, Bratstvo ne stalo jdaty nacala epidemiňi, a unictojilo bolynovo do ťevo poťavleniňa v gorode. — Ona s vyizovom posmotrela na menia. — Scitaťex, cto v Ardenau oxiblisy?

Ťa vzdohnul, vstal iz-za stola, tak i ne pritronuvxisy k bokalu vina:

— Ne imeťet smysla teriaty vremena na spory. Magistrŭv uvideli opasnosty. Re-alynuňu ili mnimuňu, ne mne sudity. No celovek, kotoryň mog sdelaty mir cuty lucxe, mertv. I mne jaly tovo, cto tepery nikogda ne slucitsa.

— Boťusy, ťa ne smogu tebia poniaty, Ludwig. Myi stali slixkom raznymi, — s grustňu skazala ona. — Kogda tyi uťezjaťex iz goroda?

— ťexó ne rexil, — cestno otvetil ťa.

— Ostanysa. Mne nujna tvoňa pomoť, i tyi ťedinstvennyň, komu ťa mogu doveriaty zdesy. Obeťaň, cto primex vzvexennoťe rexeniňe.

Ťa posmotrel v ťeňo glaza i vopreki svoťemu jelaniňu otkazaty kivnul...

Propovednik sidel na pervom etaje, v apteke. On diplomaticno ne stal sluxaty nax razgovor s Kristinoň i seťcas zanimalsa tem, cto s nenavistňu posylal proklatiňe za proklatiňem na golovu Valytera, kotoryň, ne zamecaňa svetloň duxi, negromko besedoval s sedoborodym aptekarem.

— Van Normaťenn. — Koldun vstal, zakryivaňa mne vyihod. — Myi ploho nacali. Byty mojet, seťcas samoťe vremena vsě ispravity?

— Ugolyev tebe nado v glaza napihaty, dťavolyskoňe otrodye! — besnovalsa Propovednik.

— Ne dumaňu, — holodno proťiznes ťa.

— Nu hotia byi na vremena. Ctobyi ne rasstraťivaty cudesnuňu Kristinu.

Ťa xagnul k nemu navstrecu i skazal tak tiho, ctobyi slyťal tolyko on:

— Ťa ne veriu ni odnomu tvoťemu slovu. I tyi jiv tolyko potomu, cto ona menia ustanovila. Poetomu s dorogi. Poka ťa ne ubil tebia za to, cto tyi delal so strajami.

On usmehnulsa, sdelal xag v storonu i, kogda ťa uje vyihodil, kriknul mne v spinu:

— Podumaň o tom, cto ťa skazal! Adskiňe vrata! V odnom iz naxih gorodov. I kogda oni otkroťutsa, poblizosti ne okajetsa angelov, kotoryňe steregut pokoň celovecestva na vostoce. Myi budem predostavleny sami sebe!

Ťa pisal byistro, to i delo okunaňa pero v cernilyniqu, i Propovednik, uznaxiň osnovnoňe soderjaniňe naxevo s Kristinoň razgovora, poťinteresovalsa:

— Dlia cevo vsě eto?

— Konkretiziruň, — poprosil ťa ťevo.

— Pisymo. Zacem ono?

— Potomu cto sozdalasy opasnaňa situaqiňa. I ťesli so mnoň cto-to slucitsa, hoty kto-to doljen byty v kurse tovo, cto zdesy proishodit.

— Gertruda ne budet scastliva.

Ťa podnial na nevo vzgľad:

— Nadeťusy, ona nicevo ne uznaťet. Ne jelaňu vputyivaty ťeňo v eto.

— Togda komu je tyi pixex?

— Miriam. Bratstvo doljno byty gotovo k nepriyatnostiam, yesli kliriki rextat sprosity o Kristine i zheyo delah.

On pomolcal, sluxaya, kak skripit pero:

— Etot Valyter, on kak bexenaia sobaka. Zhevo nado ubity.

— Priyatno znaty, cto myi shodimsa vo mneniiah i ne dumaem o biblejskikh zapovediah. — Zha dal cernilam vyisohnuty. — No beda v tom, cto u nevo zesty informaiia. O tom je temnom kuzneqe.

— Tyi ne dumal, cto on vret?

— Nascet adskih vrat? Vpolne vozmojno. No odno ne otmeniaet drugovo. Pohoje, on deystvitelno izet temnovu mastera. I yesli ne dlia ubiystva, to dlia svoih qelej. Ili cyih-to zexa. Kristina uverena, cto oni pocti naxli kuzneqa. Razumno bylo byi nahoditsa riadom s nimi.

— Tvoia byivaia naparniqa — sumasxedxaia.

— Ona byi ne vviazalasy v etu istoriiu, yesli byi ne verila v to, cto govorit.

Zha slozil bumagu, ubral zheyo v konvert.

— Kak Kristina lixilasy palyqev?

— Kogda nacala rabotaty odna, — neohotno otvetil zha.

— To zesty bez tebia?

— Da.

On ponial, cto zha ne jelaia prodoljaty etu temu:

— Zha shodil glianul na mesto, gde yakoby byl angel. Tolpixa, kak pered rajskimi vratami. Soldaty, zevaki, mohaizhesia, sviaenniki. Vsia eta ludskaa massa kricit, gudit, oret, poiet i yedva li ne laiet. I vse radi odnovo otpecatka bosoj nogi, ostavxegosa na bruscatke.

— I cem je on neobyicen?

— Tem, cto vplavlen v cernyia kameny, a sam oslepitelno-bel. I govoriat, cto blagouhaet jasinom.

— Jasin v konqe zimyi — eto pohoje na cudo. — Zha zapecatal konvert alyim surgucom.

— I za pravo prikosnuta gubami k etomu cudu derutsa. A nekotoryie prodait svojie mesto v oceredi za desiaty dukatov.

— Bylo byi stranno, yesli byi zabyli o najive, — melanholicno proiznes zha.

Myi, ludi, vseгда naidem cto prodaty i cto kupity. Zedu, zemli, titulyi, zvaniia, sviatiie moxi ili mesto poblje k rajskim vratam.

— Segodnia zha vozblagodaril Gospoda, cto umer. Pravo, budy zha jiv, certa s dva smog byi dobratsa do relikvii i uvidety sviatuia Djuliu.

Zha ubral pisymo za golenixe sapoga:

— A eto zexo kto?

— Slepaa devocka, s kotoio govoril angel.

— Cto, uje byla kanonizaiia? — s ironiie proiznes zha, i tak znaia otvet.

K liku sviatylh pricisliali ne ranyxe cem cerez piaty let posle smerti pretendenta, i ctobyi dostic stoly vyisokovo zvaniia — slov o tom, cto govoril s angelom, nedostatocno.

— Konecno net. Prosto tak zheyo nazyivaet narod.

— Narod... — Zha vyixel na uliqu, takuiu je xumnuia, kak i ranyxe. — V takih voprosah vajno to, cto govorit ne narod, a kniazia qerkvi.

Tut on konečno je ne sporil. Vidno, kak i ŷa, vspomnil predyiduŷevo kniazia Lezerberga, prosivxevo, ctoby i Riapano priznali ŷevo matuxku sviatoŷ. Takaŷa blaj stoŷila ŷemu poci semysot tysiac dukatov, a razrazivŷiŷsia skandal privel k smerti desiatka podkuplennyh kardinalov, reformaŷiŷi Qerkvi i poŷavleniŷu protestnyh dvijeniŷ v Vitilyska, trebovavŷih lixity Riapano privileŷiŷ, a vseh Pap priznaty “ne namestnikami Boga na zemle, a vsevo lix prodajnymi sukinymi synami i posledovateliami dŷavolyskih nauk, a takje jadnymi kolcenogimi jabami”.

S teh por Sviatoŷ grad trijdy dumaŷet, prejde cem kovo-libo pricislity hotia by k blajennym, ne govoria uje o sviatyh. Oni trebuŷut dokazatelystv kak minimum dvuh soverxennyh pri jizni cudes, pravednovo suŷestvovaniŷa i xesti monografiŷ s razmyxleniŷami o religiŷi (ŷesli, konečno, pretendent umel citaty i pisaty).

Kontora “Fabyen Klemen z i synovŷa” raspolagalasy nedaleko ot qerkvi, gde ŷa naxel Kristinu. Malenykiŷ neprimetnyiŷ klerk prinial moŷe pisymo, podslepovato ŷuriasy.

— Obycnaŷa otpravka?

— Otsrocennaŷa, — skazal ŷa. — Otolite ŷevo adresatu, ŷesli ŷa ne zaberu poslaniŷe v teceniŷe sleduŷuxih desiaty dneŷ.

— Eto budet cuty doroe. — On sdelal otmetku v tolstoŷ knige. — Cto-nibudy ŷexex?

— Net, blagodariu.

Na uliqe menia jdal Valyter.

— Dvadqaty piaty klinkov strajeŷ trebuŷetsa dlja odnovo temnovo kinjala. — On skazal eto byistro, prejde cem ŷa rexil, cto s nim sdelaty. — Dlja desiaty trebuŷetsa dvesti piatydesiat.

— ŷa umeŷu scitaty. ŷemu ne hvatit i vseŷ jizni, ctoby sobraty ih.

Koldun, točno ptiqa, sklonil golovu:

— Jizny — veŷ otnositelnaŷa, Ludwig. K primeru, ŷesty te, kto jivet sebe posle smerti i v us ne duŷet. A ŷesty takiŷe, kak ty. Kto mojet uvelicivaty svoŷu jizny hoty do beskonečnosti. Ponimaŷex, na cto ŷa namekaŷu?

— Cto temnyiŷ kuzneq — straj.

— ŷesty u menia takaŷa teoriŷa.

— No nikakih dokazatelystv.

— Nikakih, — priznal on. — Tot, kto sozdaŷet temnoŷe oruŷiŷe, obladaŷet ogromnym terpeniŷem i beskonečnym vremenem.

— Skaji mne, koldun. Skolyko kinjalov u nevo seŷcas?

— Sprosi cto plegce. Semy. Byty mojet, vosemy. I ŷexex odin delaŷetsa. A znacit, vremeni u nas ne tak uj mnogo.

— A otkuda tebe izvestno ob etom?

— ŷa umeŷu sluxaty. ŷa znaŷu luდეŷ. I neluდეŷ. ŷa ponimaŷu ŷevo lucxe, cem qerkovniki, no, k sojaleniŷu, nedostatocno, ctoby skazaty, kto on takoŷ. Eto celovek rabotaŷet uje davno, iz pokoleniŷa v pokoleniŷe sobiraŷa klinki strajeŷ i ostavaŷasy nezametnym v naxem mire.

— On mojet byty i ne odin. Naprimer, qelyiŷ klan. Togda ne stoŷit obraŷaty vnimaniŷa na skazku o bessmertii.

— Da nevajno, skolyko ih — odin, dvoje ili sotnia. Kogda ževo delo budet zakon-ceno, stanet slixkom pozdno. Byity mojet, tyi prožavix blagorazumiye i myi pogov-orim? Priamo sečas?

— Govori, — skazal ya, prislonivxisy k stene doma.

— Horoxo, — legko soglasilsa on, byistro ogliadevxisy i udostoverivxisy, cto nikto ne obražayet na nas vnimaniya. — Ya uznal obo vsem etom davno, kogda žexo byl molodym. Malenykiš sluh, broxennaša fraza na odnom iz balov vedym. Ya zažinteresovalsja, stal raskrucivaty nitocku. Nabludal, rasspraxival. Daje v mošem soobščestve informacijy bylo malo, ya dovolystvovalsja lix sluhami i mifami, bolyx-instvo iz kotoryh okazalisj vyidumkoj. No ya ne sdavalsja, nahodil kollekcijoneroj staryh knig, posežal castnyje biblioteki i daje žezdil v Temnolesye.

— Ne lež vodu, koldun. Cuty bolyxe konkretiki.

— Nakonec ya uznal, cto žemu trebujsja kinjaljy strajej. Ne žunqov, a teh, kto uje ne pervyj god sobiraet duxi. I stal nabludaty za vami. Pjaty let mne potreboval-osy, ctobyi ponjaty — vaxi umiraet regularno, no v osnovnom molodnjak. Te, kto stanovjatsja masterami, pogibaet dovoljno redko, a bessledno iscezaet žexo reje. I pocti vse ih kinjaljy popadaet v Orden i unictojajsja.

— Poka ya ne uznal nicevo novovo.

On hotel otvetity, no uvidel mahara, nesuxevo vedro kraski, i ne otkryval rta, poka celovek ne skrylsja za povorotom.

— Napriagi mozg, straj. Ya govorju o tom, cto žedinственnyj sposob sobraty kin-jaljy, ne vyrezaša vaxu bratiju napravo i nalevo, eto zabiraty te klinki, cto Bratstvo otdaet zakonnikam na unictojenije.

— Nevozmojno, — vozrazil ya. — Naxe orujiye unictojajetsja pri svideteljah.

On rassmejšalsja, zapanibratski hlopnuv menja po plecu:

— Let semj nazad ya byl takim je naživnym, kak tyi, van Normažen. No zatem nacal dumaty. Kto vse eti svideteli? Straji na unictojeniji byvaet krajne redko — vas malo i del polno. Orden lomaet kinjal, kogda riadom predstaviteli vlasti. A tepery podumaš, mnogo li tolstyj burgomistr, zanoscivyj graf ili že dva umežuxij citaty prihodskoj svjaženik ponimaet v kinjalah strajej?

S etimi slovami on dostal iz sumki klinok s sapfirom na rukožati i protjanul mne.

— Kopiša, — posle beglovo osmotra skazal ya.

— Verno. No eto opredelit lix opytnyj glaz. Vseh ostalynyh smutit zvezdcatyj sapfir, kotoryj, priznašemsja cestno, ne takaša uj i redkosty.

Ya poter žetinjy podborodok:

— Tyi hocex ubediti menja, cto Orden pomagaet temnomu koldunu?

— Orden ili kto-to iz sostojaxih v nem. Naprimer, lucij drug markgrafa Valentina gospodin Aleksandr, horoxo tebe znakomyj po sobytijam v Vione. Ješli zakonniki ne mogut vospolyzovatsja vaximi kinjalami sami, eto ne oznacaet, cto oni ne naždut kuda ih pristrojity.

— I myi vnovy utykašemsja v stenu, koldun. Mož vopros: “Kakaša v etom vyi-goda?” — nikuda ne delsa. Ya ne jalužu zakonnikov, no vse je ne poverju v ih jelanije raspahnuty vrata ada i ustrojity konec dlja vsevo sveta. S kakož stati vyirvavšiesja iz pekla certi ne nacnut im vrediti?

Valyter po-prižatelski pozdorovalsja s dvumja prohodiščimi mimo nas strajnikami i lix posle otvetil:

— Glaju, tyj uje verix, cto vrata, kotoryiže mogut otkryity kinjalyj, ne prosto glupaža skazka.

— Ne veriu, — otrezal ža. — No eto vesomyj kontrargument v tvožej nelepoy istoriji.

On ulybnulsa, no glaza ževo stali zlyimi i razdrajennymi:

— Sporiu na dukat, cto zakonniki ne znažut o tom, cto klinki mogut otkryity vrata. Tot, kto splavljaet kinjalyj kuznequ, delaet malyže pakosti, daje ne podozrevaža o bolyxož. K primeru, on ne protiv, ctobyj u Bratstva bylo mnogo raboty. Kak togda, v Xossiži. I nadežetsa, cto neskolyko temnyh kinjalov diskreditirujut strajež, kotoryže prosto ne spraviatsa s valom temnyh dux. Razve eto ne vyigodno Ordenu? Panikužže naseleniže, nedovolyniže kniazža, novyiže volynosti, usileniže, vlasty? Eto odna iz versiž. Drugaža — on banalyno zarabatyivaet na etom. Ljudiam, znažex li, nujno zoloto. A nekotorym ljudiam ževo trebužetsa kak mojno bolyxe. I nakonec, tretja — Kristina scitaet, cto kuzneq otdal kinjal, ctobyj proverity ževo rabotu. Ža ne soglasen s etim. Tot, kto sozdaet takože, znažet, cto vyihodit iz-pod ževo molota. Po mne, eto byla plata za klinki strajež, kotoryže žemu nujnyj.

— Ža znažu o dvuh temnyh kinjalah. Odin zabrala u zakonnikov Kristina, drugož — qerkovy u kuryera, napravlivxegosja v Latku.

On vygliadel udivlennym:

— Seryezno? V pervyj raz slyxu. U tebjac točniže svedeniža?

— Da.

— Kogda eto slucilosy?

— Ne mogu skazaty.

— Vozmožno, žežo pri jizni gospodina Aleksandra, ljubivxevo gostity u markgrafa, — probormotal tot. — Gde kinjal tepery?

— Unictožen klirikami.

— Tepery mne poniatno, kak oni vyixli na kuzneqa. — On otvernulsa, sobiražasy uhodity. I brosil cerez pleco: — Kristina prosila peredaty, ctobyj tyj prixel cerez paru casov v apteku.

— Ež, koldun, — ostanovil ža ževo. — Ni odin celovek ne menažetsa nastolyko byistro. S cevo eto tyj stal takim lubeznym?

— Lubeznym? — On skrivil ugol rta. — Tyj menja s kem-to sputal, straj. Ža govoriu s tobož lix potomu, cto mne mojet ponadobitsa tvoža pomož. Inace nikakih razgovorov byj ne polucilosy.

— Otvety mne vsevo lix na dva voprosa, a zatem mojex katitsa k certu.

— Vecerom.

— Net. Sežcas.

V ževo glazah bylo qelože more gneva, ža videl, kak on sjal kulaki, no tut je rasslabilsa i nežiskrenne ulybnulsa:

— Ladno. Prože vse zakoncity sežcas. Valiaž.

— Markgraf Valentin sobiral kinjalyj. Dlja kovo?

— Aleksandr i ževo nežizvestnyže mne družja vnuxili markgrafu, cto tot obretet bessmertije. Na samom dele zakonniki prosto ispolzovali ževo vozmožnosti dlja sbora oružiža Bratstva. Vtorož vopros?

— Kinjal, kotoryj tyj žedva ne ukral v Livette. Dlja cevo nujen on?

— A... — protianul koldun, i bylo vidno, cto žemu nepriřatno vspominaty o toř neudace. — Dlia obmena. Odin kollekqioner jelal sebe takuřu igruxku v obmen na bezdeluxku.

— Kakuřu bezdeluxku?

Kak nazlo, navstrecu xel řexo odin patruľy straji, i Valyter vospolyzovala etim, otodvinuv menia plecom:

— Prihodi k Kristine. Uznařex.

— To řesty ty polucil řeře? Naxel drugoř klinok?

— Mne pora, van Normařenn.

Řa dal řemu prořti, potomu cto i tak uje znal, ceř kinjal on ispolyzoval i na cto řevo hotel pomeniaty.

— Porajařusy tvořemu terpeniřu. Drugoř, ne znařa tebia, nazval byi eto slabo-harakternostřu. Nu posle tovo, cto sdelaľ etot hmyry. — Propovednik posmotrel na menia po-starikovski hitro.

— No tyi menia znařex i... — Řa predostavil řemu zakoncity frazu.

— Tyi obuzdal emoqiři i rexil ne pugaty kryisu, poka ona ne privedet tebia k zernohraniliřu.

— Skoreře uj zmeřu, poka ta ne pokajet, gde řeřo kladka.

Propovednik pogrozil mne palyqem:

— Zmeřa mojet i ukusity. A řeřo řad opasen. Pomniu, v mořeř derevne odin pastuh...

— Menia bolyxe interesuřet ta vajnařa novosty, katorařa vsevo minutu nazad zanimala vse tvoře voobrajeniře.

— Tebia ona udivit. Znařex, kak zovut kardinala, kotoryř pribyivařet v Kruso, ctobyi provesti torjestvennoře bogoslujeniře? Tvoř staryř drug Urban.

Řa daje ostanovilsa:

— Nepriřatnoře izvestiře, řesli cestno. Kardinal Urban v gorode, a riadom Valyter. Kak byi ne slucilosy vtorovo Viona.

— Tot celovek iz Ordena, Aleksandr, mertv.

— I vse ravno mne eto ne nraivitsa.

Řa vyixel na bolyxuřu krugluřu plořady, na kodoroř letom vo vremia prazdnestva ustrařivali znamenityře piatiminutnyře skacki. Seřcas zdesy goreli kostryi i byli razbityi palatki. Palomniki, te scastlivciki, kovo pustili v gorod, jili priamo na uliqe, ojidařa svořeř oceredi prikosnutsa gubami k sviatomu sledu.

Vozle odnoř iz viazanok hvorosta, vyitianuv nogi, sidelo Pugalo.

— Vot eto vstreca, — probubnil Propovednik. — Ne hocex procitaty řemu notaqiřu za to, cto ono razodrало dnevnik burgomistra? Inace v sleduřuxiř raz ono ukradet u tebia ispodneře. I spalit na ogne.

— A řesli ne procitaty řemu notaqiřu, řa sekonomliu qeluřu minutu vremeni. Potomu cto itogovyř rezulytat budet odin i tot je — ono vse ravno propustit moři slova mimo uxeř. K tomu je mne sleduřet zagľanuty v apteku.

— Tyi vse ravno nicevo ot nih ne dobyexsa.

— No hotia byi uznařu, kakim obrazom oni hotiat pořmaty kuzneqa.

— Takařa je bespoleznařa trata vremeni, kak ubejdaty Pugalo ostavatsa pařinykoř.

Ni tot, ni drugoř ne zahoteli byity mořimi soprovojdauřimi, tak cto řa ostavil ih na plořadi sluxaty ludskuřu boltovniu.

Apteka okazalasy zakryta, stavni opuženyi, no v okne vtorovo etaja gorel svet. Źa postucal, i mne otkryl sedoborodyi aptekary.

— A, gospodin straj. Myi uje dumali, vyi ne pridete. — On blagosklonno kivnul, vpuskaŹa menia.

Starik vyigladel nervnym i napriajennyim. Za vseŹ etoŹ lubeznostŹu skryivalsa kakoŹ-to suŹetlivyi strah. Eto nicuty ne vnuxilo mne doveriŹa.

— Ludwig! Horoxo, cto tyi vernulsa! — Kristina stoŹala na lestnice i ulyibalasy, ne skryivaŹa, cto rada menia videty. — Idem, Źa tebia poznamkamlu s ostalynymi.

V komnatah, kotoryiŹe ona snimala, goreli sveci. Dva stola okazalisy sdvinyty, i za nimi razmestilisy liudi. Kogda Źa voxel, na mne sosredotocilosy vnimaniŹe vseh prisutstvuŹuxih.

— Pozvolite poznamkomy vas s gospodinom van NormaŹennom, družŹa, — obratilasŹ Kristina k cetveryim neznakomqam. — On — straj, kak i Źa. Odin iz lucxih v moŹem pokoleniŹi. A eto liudi, kotoryiŹe, kak i myi s Valyterom, jelaŹut raz i navsegda pokoncicy s temnym kuzneqom.

QelaŹa kompaniŹa sumasxedxih mectateleŹ, jelaŹuxih spasti mir.

— Metr Filipp, — predstavila ona aptekaria. — On zanimaiŹetsa alhimiŹeŹ i byl nastolyko lubezen, cto okazal nam gostepriŹimstvo.

Starik suŹetlivo poklonilsa i, pluhnuvxisy na stul, stal pomexivaty lojeckoŹ v stakane s kakim-to varevom, to i delo gromko zviakaŹa o tonkuŹu stekliannuŹu stenku.

— Adily aly Djuma — predstavately Lavenduzzskovo soŹuza v svoiŹh zemliah.

Tiurban na britoiŹ golove delal toŹevo hagjita pohojim na strannyiŹ lesnoiŹ grib. Glaza byli podvedenyi surymoiŹ.

— On okazal nam neoqenimuŹu uslugu.

— Vyi priukraxivaŹete moi dostijeniŹa, baŹan[40] Kristina. — On ulyibnuls, i Źa uvidel, cto dvuh qentralnyih verhnih zubov u nevo net. — Źa vsevo lix skromnyiŹ sluga pustynnyih mudreqov, i ih prikazyi priveli menia siuda.

— Cezare Motto. Kondotyer.

VysokiŹ i plecistyŹ celovek s Źetiniстым podborodkom i gustymi, cuty ryjevatymi broviami neohotno pripodniat dva palyqa v privetstvennom jeste naiŹemnikov Kavarzere. Źa ne znal, cto on zdesy delaŹet, no soldat udaci kazals, kak cert, zaglianuvxiŹ na voskresnuŹu messu.

— I oteq Gotthod, kanonik sobora SviatoiŹ MariŹi v Braselovette.

BorodatyŹ tolstiak v cernoŹ riase, krugloliqiŹ, s ospinami na Źekah i lbu, pripodnals nad stulom:

— Master.

— S cevo mne nacaty rasskaz, Ludwig? — Valyter sidel na podokonnike, na rukah u nevo dremala toŹaŹa piatnistaŹa koxka. Liko kolduna uje zajilo, slovno Źa i ne kasals Źevo svoŹimi kulakami.

— Nacni s tovo, zacem Źa zdesy. — Źa proŹignoriroval stul, vstav tak, ctobyi videty ih vseh. RazumeŹetsa, eto ne ostalosy nezamecennyim, no nikto, krome usmehnuvxegosia kondotyera, ne podal vida.

— Delo ne v tom, cto tyi straj... — Koldun ne otryival vzghada ot koxki.

— Sam Gospody posylaŹet vas nam, — vajno kivnul oteq Gotthod. — Ne inace eto Źevo jelaniŹe.

— Nam deŷtvitel'no nujna tvoŷa pomoŷ, Ludwig, — podhvatila Kristina. — My s Valyterom segodnja pogovorili i poniali, cto, ŷesli ty budex s nami, vŷe proŷdet legko i ne budet nikakoŷ krovi.

— ŷa, pojaluŷ, nacnu s samovo nacala. — Koldun posmotrel na Kristinu, i ta obodriaŷuŷe kivnula. — Dnem ty zadaval vopros, zacem mne byl nujen kinjal tvoŷevo druga...

— Natana, — podskazala straj.

— Tvoŷevo druga Natana. Predyistoriŷa takova. Dostopoctimyŷ Adily aly Djuma, blagodaria svoŷim sviaziam v trgovle, mnogoŷe slyixit. Daje to, cto pytaŷutsa skryity ot ŷevo uŷeŷ. Do nevo doxel sluh o tom, cto v Velikoŷ pustyne lovkiŷe ludi otyiskali dva cernyh kamnia i privezli na nax kontinent.

— Rec o glazah serafima?

— Verno, van Normaŷenn. Ih dostavili po osobomu zakazu. Etot kameny oceny redok i ŷavliaŷetsa obiazatelynym materialom dlia izgotovleniŷa temnovu klinka. I trebuŷetsa kuznequ.

On sdelal znacitel'nyu pauzu, no, ne dojdavxisy nikakih kommentariŷev ot menia, prodoljil:

— Nam prixlosy pobyvaty v xestnadqati portah, prejde cem udalosy napasty na sled prodavqa. I ŷeŷo neskolyko mesiaŷev, ctoby uznaty o pokupatele. On priobrel oba glaza serafima, tak kak sobiraŷet mineraly — u nevo dovol'no obxirnaŷa kollekciŷa, kak ŷa slyixal. My popytalisy vykupity hotia by odin kameny, no bogacu ne nujny denygi.

— Popytalisy ukrasty, — prodoljila Kristina. — No eto okazalosy ne tak-to prosto. My daje ne smogli uznaty, gde on ih hranit.

— Tvoŷa reputaciŷa pod ugrozoŷ, koldun, — s usmexkoŷ skazal ŷa Valyteru. — Neujeli ty ne isproboval samyŷ vernyŷ sposob merzavŷev — nasiliŷe?

— Povery, mne oceny hotelosy. — On vernul usmexku. — No u nevo mnogo druŷeŷ. I eto izvestnyŷ celovek. ŷevo isceznoveniŷe, ne govoria uje o smerti, vzbudorajilo by vlasti. A ŷa v posledneŷe vremia i tak privlek slixkom mnogo nezdorovovo vnimaniŷa k poŷiskam temnovu kuzneqa.

— Na samom dele eto ŷa otgovoril ŷevo ot pospexnyh deŷtviŷ. — Aptekary nervno sqepil palyqi. — Nasiliŷe — ne vyihod. Osobenno ŷesli ono mojet privesti k ŷeŷo bolyxomu nasiliŷu i provalu vajnoŷ missiŷi. Da i so smertŷu kollekcionera my by ne naxli taŷnik. Poetomu rexili deŷt'vovaty inace. Adily vystupil kak predstavately drugovo ljubitelja mineralov, predlojil, razumeŷetsa, denygi. Zatem obmen. Uzna, cevo hocet bur... tot celovek.

— I cto ŷemu nujno? — sprosila ŷa, hotia znal otvet.

— Kinjal straja. ŷevo interesoval zvezdcatyŷ sapfir v neobyicnom ispolneniŷi. Za takuŷu relikviŷu on gotov byl ustupity odin iz dvuh svoŷih kamneŷ.

— Ty v kurse slucivxegosi? — poŷinteresovals ŷa u Kristiny.

— Net. V Livette menia ne bylo. ŷa by ne dala ŷemu vziaty kinjal Natana, ty je znaŷex.

ŷesli cestno, ŷa uje ne znal, kto ona i na cto sposobna radi tovo, ctoby poŷmaty temnovu mastera.

— I kak je vy postupili, kogda u tvoŷevo druga nicevo ne polucilosy i klinok vernulsa k zakonnomu vladelyqu?

— Ÿa izgotovil poddelku, — ojivilsa Filipp. — OtmennaŸa veŸ, nastoŸaŸiŸ zvezdcatyŸ sapfir, i staly podhodiaŸaŸa. Mojno obmanuty pocti vseh, no ne nastoŸaŸevo znatoka.

— On provozilsa do dekabria, myi poteriali pocti xesty mesiaŸev. — Cezare prenebrejitel'nyim Ÿelckom otpravil cerez stol nevidimuŸu sorinku. — A v itoge kollekcioner podnial nas na smeh. Obmanuty Ÿevo ne udalosy.

— I?.. — podstegnul Ÿa ih.

GlubokaŸa tixina razlilasy po pomeŸeniŸu, vse tepery smotreli na Kristinu, kak byi odstraniaŸasy ot tovo, cto slucilosy dalyxe.

— Ÿa otdala Ÿemu svoŸ kinjal! — nabraŸ vozduha v grudy, vyipalila ona.

Mne prihodilosy igraty, i Ÿa ne byl uveren, cto akter iz menia horoxiŸ.

— Cto?!

— Mne prixlosy, Ludwig.

Ÿa s kamennym liqom pomolcal, vidia, cto ona to krasneŸet, to bledneŸet, i spokoŸno proŸiznes:

— Ÿa hocu Ÿevo uvidety.

Liqo u Kristiny stalo rasteriannyim:

— Tyi o kinjale? Ÿa je govoriu...

— K certu tvoŸ kinjal, Kristina. Raz on tebe ne nujen i tyi rasstalasy s nim dobrovol'no, Ÿa ne tot celovek, kotoryiŸ budet ubejdaty tebia v tvoŸeŸ gluposti! — rezko otvetil Ÿa, i moŸi slova byli dlia neŸo kak poŸecina. — Pokajite mne kameny, radi kotorovo vyi ustroŸili vsŸ eto.

— Em... — Filipp poter perenosiqu. — PonimaŸete, u nas Ÿevo net. I kak byi... Ÿa polagaŸu, cto uje i ne budet. Gospodin Cezare nedelu nazad vernulsa s plohimy novostiami. Kollekcijoner mertv, kamni tak i ne naŸdenyi. V delo vmexalasy inkviziciŸa, i myi ne mojem seŸcas vernuty daje oruŸiŸe Kristiny. Ne znaŸem, gde ono.

— A Ÿa govoril, cto klinok nado meniaty na kameny srazu. — Kondotyer qedil slova zlo. — Vyi je poxli na povodu u etoŸ svoloci. MirolubiŸe, ne nado nasiliŸa, ne stoŸit privlekaty k sebe dopolnitel'noŸe vnimaniŸe...

— Posle tovo kak myi pyitalisy podsunuty Ÿemu poddelku, on perestal nam doveriaty, — vinovato razvel rukami aptekary. — On potreboval pereslaty Ÿemu kinjal cerez "Fabyen Klemenz i synovŸa".

— No obmanul vas i ne peredal glaz serafima?

— Net, — gluho otvetila Kristina. — Valyter ne hotel polyzovatsa posrednikami. Myi rexili zabraty kameny licno, no ne uspeli.

— V itoge u vas net ni kur, ni lisyi, — otvetil Ÿa staroŸ pogovorkoŸ.

Na Kristinu bylo jalko smotrety, tepery ona vyigladela nastolyko podavlennoŸ, cto Ÿa s trudom poborol v sebe jelaniŸe otkryty visevŸu cerez pleco sumku i vernuty ŸeŸo oruŸiŸe. No Ÿa sderjalsa. Ne seŸcas. I ne pri etih ludiakh.

— Obrazno govorila, vyi soverxenno pravyi, — podtverdil Filipp.

— Ÿesli vyi nadeŸetesy, cto tepery Ÿa dam vam svoŸ kinjal, ctobyi vyi Ÿevo poteriali tak je bezdarno, kak i ŸeŸo klinok, to obraŸaŸetesy ne po adresu.

— Gospody s vami! — vsplesnul rukami oteq Gotthod. — Nicevo podobno! Vam ne nado budet s nim rasstavatsa. Ÿesli cestno, to on nam sovsem ne nujen. Ne hotite vsŸ je prisesty?

— Net. Tak cto je vam nujno?

— Odna veŕ, kojaŕa prinadlejit tebe. — Koldun ostarojno opustil koxku na podokonnik, podoxel k Kristine, poloŕil ruku ŕeŕ na pleco, i mne ne ponravilsa etot jest — sobstvennika, zaŕavlaŕuŕevo prava na svoŕu veŕ. — Kolyqo, kojaŕe tebe podaril ŕepiskop Urban, posle tovo kak tyŕ spas ŕemu jizny v Vione. Ono ŕeŕo u tebia?

Neojidannyŕ povorot. Priznatsa, ŕa ne byl gotov k takomu voprosu.

— Ne privyik taskaty s soboŕ goru bezdeluxeŕ.

— No tyŕ i ne prodal ŕevo. — Kristina ne spraxivala, utverjdala. — Tyŕ slixkom umen, ctobyŕ razbrasyivatsa podobnymiŕ podarkami i ostavliaty ih v lombarde. Uv-erena, cto kak vseŕda hranix na depozite v “Fabyen Klemenŕ”, ctobyŕ vziaty v luŕboŕ moment.

Ona slixkom horoxo znala moŕi privyicki, i seŕcas menia eto ne radovalo.

— Podrobneŕe, Krista. ŕesli vam nuŕno kolyqo klirika, ŕa hocu znaty dlia cevo. Vax kuzneŕ kluŕet na lubuŕu pobriakuxku?

Valyter pokacal golovoŕ:

— Vse gorazdo slojneŕe i proŕe. Tot slucaŕ v Vione imel nekotoryŕe predposylki. Aleksandr i markgraf Valentin hoteli izbavitsa ot kardinala, točneŕe togda ŕeŕo ŕepiskopa, po neskolykim pricinam. Razumeŕetsa, vse videli lix politiceskiŕe — on mexal razvernutsa Ordenu v knajestve i ne daval jizni markgrafu, oblicaŕa ŕevo prestupleniŕa. No bylo ŕeŕo odno “no”. ŕa o nem uznal pozje, primerno za nedelu do tovo, kak tyŕ prikoncil ŕevo milosty v Latke. On mne sam priznalsa, cto Aleksandr jajdal polucity cernyŕ kameny ŕepiskopa. Mol, tot ŕemu nuŕen ne menyxe, cem kinjalyŕ strajeŕ, i horoxo byŕ etu xtuku privezti v Latku, kak tolyko poŕavitsa takaŕa vozmoŕnosti.

— Hm... — ŕa gliadel na nevo ispodlobŕa. — U ŕevo vyisokopreosvjaŕenstva imeŕetsa glaz serafima?

— Imenno. ŕa posluxeŕ veter, i tot dones do menia interesnyŕe sluhi. Celady, kak tyŕ znaŕex, redko hranit taŕnyŕ. U kardinala ŕesty mineral, kotoryŕ on nosit na xeŕe, riadom s raspiatiŕem. Kameny plohoŕ i zloŕ. Urban vrode kak dal obet mnogo let nazad, i eto ŕevo krest, kotoryŕ on taŕit vo slavu Gospoda, istiazaŕa svoŕu ploty takim obrazom.

— U glaza serafima ŕesty podobnyŕe svoŕstva?

— Myŕ tolkom ne uverenŕ, — otvetil aptekary. — Traktatyŕ govoriat raznoŕe, v al-himiŕi kameny scitaŕetsa temnym i sposobnym prinosity vred celoveku nestoŕkomu. U hagjitov na seŕ scet voobŕe mnojestvo legend.

— Oni razniatsa, — ulyibnuls britogolovyŕ torgoveŕ. — Pustynnyŕe starqi, da prodliatsa ih goda vecno, nazyivaŕut ŕevo ubiŕqeŕ sveta. I skazok o nem deŕstvite-lyno mnogo. Vse kak odna s plohim konqom. Ne skaju, skolyko v nih pravdyŕ, no moŕ narod staraŕetsa ne derjaty takiŕe veŕi podolgu, osobenno blizko k domu.

— Predpocitaŕet sbagrivaty ih nam za kucu florinov, — poddel ŕevo Cezare, i hagjit ulyibnuls, no, sudia po ŕevo liqu, isklucitelyno iz veŕlivosti.

— I raz ne polucilosy s kollekcionerom, vyŕ rexili pozaŕimstvovaty mineral u kar-dinala. Vmesto tovo ctobyŕ vziaty lopatu i otpravitsa v bezvodnuŕu pustyniu. Po mne — posledniŕ variant byl byŕ gorazdo boleŕe razumen. V plane vyijivaniŕa.

— ŕa ponimaŕu vaxu ironiŕu, gospodin van Normaŕenn. Myŕ priacemsa ot Qerkvi, znaŕem, na cto ona sposobna. A tut sami lezem v volcŕu pasty. No myŕ obiazany. Vo imia luŕdeŕ i vo blago vsevo mira, — pospexno utocnil aptekary.

— Razumejšetsa, — ehom otkliknulsja ŷa. — A kolyqo vam trebujšetsa...
 — Ctobyj podobratsa k Urbanu. Eto propusk, Ludwig. Prosto otdaŷ nam ŷevo. Tebe nezacem ucastvovaty v ostalynom.

ŷa potianulsja:

— Vyj, lubeznyjŷe gospoda, konecno, bolyxiŷe fantazeryj, no, kak mne kajetsa, ne idiotyj. I ne stanete ubivaty kardinala. Klirikov takovo ranga ubivaŷut lix drugiŷe kliriki, no ne prostyjŷe smertnyjŷe vrobe nas.

— Nikto ne govorit ob ubijŷtve. Daŷ mne vozmoŷnosti podobratsa k nemu, vsŷe ostalynoŷe — delo tehniki. — Valyter nehoroxo ulybnulsja.

ŷa znal, kak nekotoryjŷe koldunyj umeŷut usyiplaty, rasseŷivaty vnimaniŷe ili pritormajivaty vremja. Videl, cto prodelyivaŷet Gertruda.

— Nu tak i sdelaj vsŷe sam, — pojal ŷa plecami. — Dlja etovo ne obiazatelyno kolyqo.

— U kardinala seryeznaŷa ohrana. Qerkovniki s magiŷeŷ. So vsemi ŷa prosto ne spravlyusy. — On legko raspisalsja v svoeŷ bespomoxnosti.

— A kogda u tebia budet pobriakuxka, oni cto? Rastvorjatsja v vozduhe, cto li?

— Qerkovniki budut meneŷe bditelnyj. ŷa smogu podobratsa blizko, ogluxity ih. Bez propuska, izdali, eto nevozmoŷno.

— Kak tyj obŷasnix, otkuda ono u tebia?

— Ne budu obŷasnjaty. Myj planiruyem vsŷe provernuty vo vremja torjestvennovo bogoslujeniŷa. ŷesli i budet proverka, to ne nastolyko seryeznaŷa. A potom, uveren, im stanet ne do nas.

Cezare zarjal, i Filipp, podderjivaŷa naŷemnika, ulybnulsja.

— ŷesty pricina dlja smeŷa? — nahmurilsja ŷa.

— Nebolyxaŷa. — Aptekary ponizil golos. — Myj s Valyterom pridumali i osuŷestvili grandioznuŷu aferu, sociniv, cto angel snizoxel v etot gorod.

— I proxlo, cert menja deri! — hlopnul ladonŷu po stolu kondotyer. — Slucilosy cudo!

— Svjatotatqi, — so smireniŷem pokacal golovoŷ kanonik. — Nadeŷusy, Gospody poŷmet, cto ne radi zla myj eto sdelali, i prostit nas.

— To ŷesty ludi, cto sidjat na uliqah i pytaŷutsja popasty v gorod, proxli sotni lig radi nesuŷestvuŷuŷevo cuda? Da, smexno. Kak vyj eto ustroŷili?

Valyter skromno razvel rukami:

— Nemnovo neŷtralynoŷ magiŷi, kotoruŷu ne srazu opredeljat kliriki, nemnogo alhimiceskih smeseŷ Filippa, odin slepoŷ rebenok i umeniŷe rasprostranijaty sluhi. Vot reŷept bojestvennovo cuda v naxi dni.

— Vyj zateŷali eto, ctobyj vyimanyj Urbana, tak kak Kruso pod ŷevo pokrovitelystvom, i on ne mog proŷignorirovaty takoŷe sobytijŷe i ne priŷehaty siuda.

— Tyj pravilyno ponimaŷex.

Da cto uj tut ponimaty? I idiotu ŷasno.

— Znacit, vyj vsŷe splanirovali davno. ŷexo do tovo, kak ponjali, cto s kollekcionera kameny ne polucity.

— Rezervnyj variant. Odno rovnym scetom ne mexalo drugomu, i, kak vidix, ŷa okazalsja prav. ŷesli byj tyj ne poŷavilsja, myj spravilisj byj bez tebia. Prosto vsŷe stalo byj gorazdo slojneŷe. Kogda nacnetsja bogoslujeniŷe, lucxiŷe mesta budut

otdanyj pocetnym jiteljam goroda i blagorodnym, ostalynym pridetsa dovolystvo-vatsa liqezreniŕem cujih spin — kardinalyskaŕa ohrana ne imeŕet privyicki puskaty kovo ni popadia. Persteny — moŕ propusk na samyŕ verh. Celoveku s koldovskim darom tiajelo prohodity cerez stroŕ klirikov, v otliciŕe ot obyčnoŕ straji. A tvoŕe kolyqo mne v etom pomojet. I kogda ŕa zaberu kameny, to razveŕu volxebstvo — sled angela v kamne isceznet, i sviatoxam, pravo, ŕeŕo dolgo budet cem zaniatsa. Poka oni hvatiatsa propaji, myj budem uje daleko.

S tolku on menia ne sbil. ŕa videl, on nedogovarivaŕet, i znal, cto imenno. Propaja “cuda”, byty mojet, na kakoŕe-to vremja otodvinet obnarujeniŕe vnezapnovo isceznoveniŕa kamnia kardinala, no i tolyko. Vse ravno nacnut iskaty i ryty. Ibo sviaŕenniki ne nastolyko kretinyj, ctoby ne pocuvstvovaty ostatki cujoŕ magiŕi. A znacit, imeŕetsa lix odin sposob zamesti sledy — ubity vseh pricastnyh.

Teh, kto propustit ŕevo k kardinalu. Teh, kto uvidit ŕevo. Nu i menia zaodno.

ŕa znal, cto Valyter opasen, no ne dumal, cto nastolyko. ŕevo hladnokroviŕe, besstydstvo i umeniŕe manipulirovaty ludymy byli potriasauŕimi. Imenno seŕcas ŕa okoncateljno utverdilsa v mysli, cto kolduna sleduŕet ubity srazu, kak tolyko predstavitsa takaŕa vozmojnosty, nevajno, kakiŕe qeli on presleduŕet. Etot celovek proŕdet po golovam i unictojit vseh.

On vedet svoŕu igru, no vmexivaŕet v neŕo Bratstvo. ŕesli ŕa pomogu ŕemu, ŕesli u nevo vsŕ polucitsa, kliriki budut zlyj. Da net. Cto tam! Oni budut v ŕarosti. I poŕdud po lojnomu sledu, kotoryjŕ privedet ih v Ardenau.

No skazal ŕa sovsem inoŕe:

— ŕa pomogu vam.

ŕa uvidel, kak oni ojivilisy. Vse, krome Kristinyj, v glazah kotoŕoŕ citalosy som-neniŕe.

— Na neskolykih usloviŕah.

— Nazovi ih, — predlojila moŕa byŕvxaŕa naparniqa.

— ŕesli on hocet polucity kolyqo, to pusty vernet to, cto snial s moŕevo palyqa v Latke.

Valyter pokacal golovoŕ:

— Izvini, van Normaŕenn, no eto nevozmojno. ŕa srazu je ŕevo unictojil — rabota vedymyj, i ono moglo navesti ŕeŕo na nas. Viju, cto seŕcas u tebia takoŕe je. Byty mojet, ŕa kak-to mogu kompensirovaty tvoŕu poteriu?

Da. Raspahnuty okno i siganuty golovoŕ vniz.

— Zabudem. — Skreŕia serdqe ŕa otkazalsa ot svoŕeŕ mectyj. — Daleŕe. ŕa idu s toboŕ.

— Zacem tebe riskovaty?

Ctoby tyj ne ubil menia srazu posle tovo, kak vozymex jelaŕemoŕe.

— Potomu cto, ŕesli kto-to iz vas predstavitsa mnoŕ, ŕa ne sobiraŕusy potom rash-lebyŕvaty ŕevo oxibki.

— Cto-nibudy ŕeŕe?

— Nikakoŕ krovi.

— Nu, razumeŕetsa. — On skazal eto tak cestno, cto daje ŕa byj poveril ŕemu, ŕesli byj ne znal kolduna slixkom horoxo i ne pobyvival v zastenkah zamka Latka.

— Togda net problem. Cas pozdniŕ, gospoda. S vaxevo pozvoleniŕa, ŕa otpravlusy domoŕ.

— Ty ľ legko soglasilsa, van Normaŷenn. ŷa dumaľ, pridetsa ubejdaty tebia do utra. ŷa zametil legkuŷu usmexku kondotyera. Interesno, kak oni planirovali menia ubejdaty?

— Ty ľ mne vsě ŷexo ne nraŷxsa, koldun. Kak i vse, cto proishodit. No ŷa eto delaŷu toľyko radi neŷe. Zapomni eto.

— Vesomyiŷ argument, — kivnul on. — I ŷa v nevo veriu. Uvidimsa zavtra, van Normaŷenn.

— ŷa provoju, — vyizvalasy Kristina.

My ľ vmeste spustilisy na pervyiŷ etaj i, ne sgovarivaŷasy, vyixli na uliqu.

— ŷexo ne pozdno uŷehaty. Priamo seŷcas, — vnovy predlojil ŷa.

Ona izbegala smotrety na menia i otriqatelyno pokacala golovoŷ:

— ŷa poteriala svoŷ kinjal. I cto samoŷe ujasnoŷe — nicuty ne jaleŷu. ŷa bolyxe ne straj, Ludwig. Mne nekuda vozvraŷatsa.

— Propaja oruŷiŷa ne lixaŷet tebia dara. Daje bez nevo ty ľ — straj.

Ona neojidanno prislonilasy lbom k moŷeŷ grudi:

— ŷa ustala, Sineglazyiŷ. Ustala byty strajem, ustala opravdyivaty ojidaniŷa Miriam, ustala spasaty Bratstvo, otcityivatsa pered magistrami, vrajdovaty s zakonnikami i vyicyŷaty vse te gory deryma, cto ostavliaŷut ľudi posle svoŷeŷ smerti, ne jelaŷa otpravliatsa v cistiliŷe. Vse moŷe suŷestvovaniŷe, skolyko ŷa sebia pomniu, posviaŷeno imenno etomu. Znaŷex, cevo ŷa hocu? Pokoŷa. Sbejaty daleko-daleko, tuda, gde net temnyh dux i ľudeŷ s proklatiŷem dara, magiŷi, i ostavity vsě za spinoŷ, jity svoŷeŷ malenkyoŷ jiznŷu, pisaty muzyku i rastity deteŷ. No samoŷe straxnoŷe v etom to, cto moŷi jelaniŷa nicevo ne znacat. V menia vbili to je samoŷe, cto i v tebia, — spasaty ľudeŷ i zaŷiŷaty Bratstvo. Temnyiŷ kuzneq — samoŷe opasnoŷe, s cem my ľ stalkivalisy. ŷa obiazana razobratsa s nim.

Bylo obidno, cto my ľ ponimaŷem zaŷitu Bratstva soverxenno po-raznomu. Ona namerena postavity ŷevo, ctoby ľ potom pyitatsa spasti to, cto uje budet unictojeno. ŷa gotov predaty ŷeŷo nadejdy ľ, ctoby ľ xkola v Ardenau suŷestvovala i dalyxe.

— Cto je. Eto tvoŷ vyibor, — s sojaleniŷem skazal ŷa ŷeŷ.

— Postoŷ! — Ona shvatila menia za ruku. — Tebe ne obiazatelyno ucastvovaty. Pravda. Prosto daŷ nam kolyqo i uhodi. My ľ cto-nibudy pridumaŷem.

— ŷa doljen cto-to ŷexo znaty?

Ona sdelala xag nazad:

— Mogu govority toľyko za sebia. Ne ponimaŷu, kak pri ogromnom steceniŷi naroda i klirikh moľno ukrasty veŷ u kardinala... I boŷusy za tvoŷu jizny. Vozmoľno, ŷa oxibaŷusy, no skazaty ob etom — pravilyno, i ty ľ doljen byty v kurse moŷih razmyxleniŷ.

— Do zavtra, Krista. Budy ostorojna s nimi.

Ona ulyibnulasy:

— Eto im sleduŷet byty ostorojnymi.

I vernulasy obratno v apteku.

Vstrecaty kardinala Urbana ŷa planiroval ne vyibiraŷasy iz doma. Okna moŷih komnat vyihodili na qentralynuŷu gorodskuŷu uliqu, po kotorym doljna proŷehaty torjestvennaŷa proqessiŷa, tak cto ŷa byl obespecen neplohim zritelyskim mestom.

Pugalu toje bylo interesno pogľadety. Ono torcalo zdesy s samovo utra, vprocem, ne bez dela. Vcera vecerom oduŷevlennyiŷ sper v kakoŷ-to lavke derevian-

nužu marionetku, za čto žemu prixlosy vyisluxaty notaqižu ot Propovednika, tak kak “kakož-to rebenok tepery lixilsa radosti”. Po mne, kakož-to rebenok izbejal nocnyh koxmarov, kukla vyigladela cudovižno — grotesknaža kopiža celoveka s cuty vyitjanutož golovož, xirocennymi rukami i bockoobraznož grudžu. Raskraxena ona okazalasy nicuty ne meneže bezdarno, cem vyirezana: glaza raznož velicity, gubki bantikom, soloma vmesto volos.

Pugalo prožavilo tvorceskužu jilku, cuty podpraviv vse, čto nujno, serpom. V itoge igruxka obrela harakternužu i znakomužu zlovežužu uhmyločku.

— Prelestno, — oqenil Propovednik. — Tepery mojex priviazaty k než verevocki i korcicy kuklovoda iz Litaviži.

Pugalo dežstviteljno priviazalo verevocku, no lix odnu, i za xežu. Zatem izvleklo iz karmana mundira klocok atlasnož tkani, igolki, nitki i za polcasa svarganilo odejonku. Ono razve čto ne nasvistivvalo ot udovolystviža, naslajdažasy rukodeližem. Kogda vse bylo gotovo i kukla povisla pod potolkom, Propovednik ostorojno izrek:

— Sviatož Vitt i vse ževo plaski! Mne odnomu kajetsa, čto eta xtuka pohoja na kardinala? Ono tepery vyisunet žežo v okno i budet mahaty pri vsež cestnož kompaniži?

Na stoly slojnyž vopros u menia otveta ne naxlosy. I Propovednik vnes ocerednože predloženije:

— K čemu vsia eta sužeta, Ludwig? V tvožež sumke qelyh dva proklatyih kamnia. Na kož cert nagrevaty kardinala na žežo odin?

— Nu, “nagrety” ževo vyisokopreosvjaženstvo žežo nado sumety. Vprocem, ja ne nedooqenivažu sily Valytera. On mojet provernuty necto podobnože.

Propovednik skorcil minu, stav pohojim na zamorskužu obežanku:

— Ty sam sebe protivorecix, Ludwig. To “ne sumežet”, to “mojet”. Pocemu byi tebe vse-taki ne otdaty im to, čto u tebia žesty, i ne vputyivatsa v seryeznyže neprižatnosti? V Riapano jivut opasnyže ludi. Stožit li perebegaty im dorogu?

— A tyi zadumyivalsa, čto slucitsa, kogda zagovoržiki polucat kamni?

On razvel rukami:

— Ža ne znažu.

— V tom-to i beda. Byity mojet, oni uberut menia kak lixnevo svidetelia, byity mojet, Kristinu. Ža horoxo uspel uznaty kolduna. Otdavaty v ževo ruki to, čto on hocet, — opasno. Potianu vremia.

Saryž pelikan rassežanno vyiter krovy so xeki, otcevo ta ne stala boleže cistož:

— Eto neskolyko ne po zakonam Bojyim, i tebe, navernože, stranno slyxaty podobnože ot menia, no, žesli on tak opasen, pocemu byi prosto vse ne zaverxity? Vzjaty pistolet i raznesti žemu golovu? Hotia byi za to, čto iz-za nevo tyi provel v podzemnož kamere paru mesiaqev i žedva ne otdal Bogu duxu.

— Voobxe-to otdal, i, žesli byi ne Sofiža, ja byi s tobož sečas ne razgovarival, — napomnil ja žemu. — Ža dumal nad etim, no menia ostanavlivažet to, čto u nevo žesty qennože znaniže o temnom kuzneqe. Stoly vajnyže svedeniža mogut byity polezny dlia Bratstva, a pulia, drug Propovednik, raz i navsegda postavit točku. Ot trupa oceny tjaželo čto-nibudy uznaty.

— Da jivyim-to on toje tebe mnogo ne rasskajet.

— Posmotrim. Ža dumažu o tom, čto byi slucilosy, žesli byi Valyter polucil glaz serafima? Otdal mineral kuznequ? Vyimanil ževo i ubil, kak on govorit? Ili je poz-

nakomilsa i popyitalsa ispolyzovaty mastera v svoýih qeliah? No samyý glavnyý vo-
pros, kotoryý ne daýet mne pokoýa, Propovednik, kak on sviajetsa s etim neulovimym
neýizvestnym celovekom?

Tot aj podskocil:

— Ty1 namekaýex, cto on znaýet, kuda sleduyet otpravit vestocku, ctoby1 kuzneg
naznacic vstrecu!

— Imenno.

— I hocex vyisledity ýevo sviazново.

— “Sviazново”? Propovednik, gde ty1 uslyxal eto slovo?

— V bordeliah, — nebrejno mahnul on. — Tam xpionov ne menyxe, cem xluh.
Vo vsiakom slucaýe, v nekotoryh. Poroý takiýe razgovory vedutsa, cto ýa jaleýu o
svoýeý smerti i o tom, cto nekomu prodaty cujiýe taýny. Da i grehovno eto. Tak
nascet istoriýi s Urbanom. Kak ýa ponimaýu, u tebia ýesty plan?

— Ýevo nametki. — Ýa posmotrel na kuklu, medlenno krutiaýusya pod po-
tolkom.

— Nu ýasno. Iz tebia slova ne vyjmx. Ty1 huje xpiona. Oni hotia by1 boltaýut.

Ýa rassmeýalsa.

— A Kristina? S neý-to kak? Ýa cto-to ne viju, ctoby1 ty1 spexil vernuty ýeý
propaju.

— Ona rasstalasy s kinjalom po dobroý vole. Dumaýu, cto projivet bez nevo ýeýo
kakoýe-to vremia. Do teh por poka vsë ne koncitsa. Inace, boýusy, vnovy pojertvuyet
im radi neponiatnyh vyisxih qeleý, i riadom uje ne okajetsa menia dlia tovo, ctoby1
vernuty ýevo.

— Razumno, hotia i neskolyko jestoko... O! Kajetsa, nacinaýetsa!

Ýa raspahnul okno, tak kak toje uslyxal truby1 gornistov.

Obe storony1 uliqi byli zaprujeny1 narodom.

— Kak budto diaduxka tvoýeý vedymy1 priýehal, a ne kardinal, — uslyxal ýa vozle
uha polnyý skeptiqizma golos Propovednika i otvetil:

— Slava ob Urbane bejit vperedí ýevo. Mnogiýe scitaýut ýevo ýedva li ne sviatym,
oplotom very1 i buduxim Papoý. Horoxaýa reputaqiýa, pravilnyýe postupki, vsenar-
odnaýa hubovy. On lucxiý pravednik iz teh, cto ýesty v Qerkvi na dannýý moment.
Nikakih skandalov, vziatok, podkupov, ubiýstv i procevo. Lix vera, a realynaýa vera,
kak ty1 pomnix iz naxeý proxloý besedy1 na etu temu, zarajaýet luðeý.

— Daje takih, kak ty1? — poddel on menia.

— Lubyh.

Proqessiýa vyigladela vnuxitelyno i seryezno. Vperedí marxirovala rota kanton-
skih naýemnikov, nahodiaýasja na slujbe goroda. V paradnyh zolotistyh kirasah,
xlemah s plumajami, s serebrianyimi alebardami na cernyih drevkah. Oni vyigladeli
ýarko, slovno rojdestvenskaýa igruxka, i ih prazdnicaýa odejda silyno otlically ot
toý koji, xersti i stali, v kotoryh oni predpocitali ne radovaty tolpu, a ubivaty ýeýe.

Za rotoý naýemnikov sledovala kavalykada pocetnyh jiteley goroda i blagorod-
nyh gospod. V dorogih odejdah iz barhata, mehovyh xubah, oni pyitalisy pereýe-
goliaty drug druga. Vyisxeýe duhovenstvo vyigladelo cuty skromneýe, no nenam-
ново. Mestnyýe kliriki dlia vstreci dorogovo gostia dostali svoýi lucxiýe nariady1.
Kardinal Urban na fone vstrecaýuxeý delegaqiýi vyigladel nastoýaxim skromniagoý

— xirokopolaŭa alaŭa xliapa, krasnaŭa sutana iz horoxeŭ xersti, na plecah pelerina iz meha belovo krolika.

Ŭa v pervyŭe videl celoveka, kotorovo kogda-to spas. Ŭemu okazalosy okolo semidesiati, no dlia svoŭevo vozrasta on otlicno derjalsya v sedle. Osanka, posadka golovy i to, kak uverenno i spokoŭno on pravil jerebqom, govorili o tom, cto sil etomu celoveku ne zanimaty, nesmotria na vnexniuŭu hudobu, beskrovnyiŭe guby i zapavxiŭe glaza. Navernoŭe, v molodosti u nevo bylo priŭatnoŭe liqo, no seŭcas sozdavalosy vpecatleniŭe, cto ŭa smotriu na staruŭu hiŭnuŭu ptiqu.

Kardinal to i delo podnimal ruku, blagoslovliaŭa privetstvuŭuŭih ŭevo jiteleŭ goroda.

Ŭevo vysokopreosvjaŭenstvo soprovodjalo vosymerka gvardeŭqev-alybalandqev v paradnyh mundirah i beretah. Vse kak odin svetlovolosyiŭe i vysocennyiŭe. Takje v svite prisutstvovalo neskolyko klirikov v skromnyh odejdah, sredi kotoryh ŭa zametil odnovo kalikveqa. Za svjaŭennoslujiteliami ŭehali slugi. Dva desiataka celadi, na kotoryh nikto i ne smotrel. A zria.

Ŭa srazu uvidel tovo, kovo jdal. Celovek v belo-koricnevom plaŭe palomnika. Smugloliqiŭ, temnoglazyiŭ, v usah i nepokryityh volosah bolyxoŭe kolicestvo sediny, a na pravoŭ skule vyidelialsya zametnyiŭ izdaleka krestoobraznyiŭ xram. On s interesom glazel po storonam i toje pocti srazu uvidel menia, napolovinu vyisunuvxegosia iz okna. V ŭevo temnyh glazah na mgnoveniŭe prostupila zolotistaŭa jeltizna, i v sleduŭuŭu sekundu on smotrel v druguŭu storonu, a ŭeŭo cerez polminuty uje skrylsya za povorotom so vseŭ kavalykadoŭ.

Valter prixel v naznacenoŭe vremia, vynyrnuv iz uzkovo, propahxevo kryisami pereulka. On priodelsa, točno zajitocnyiŭ gorojanin, i ŭevo volosy i usy zametno po-beleli.

— Gde kolyqo? — sprosila u menia koldun vmesto privetstviŭa.

— Gde Kristina?

— O neŭ ne bespokoŭsia. U neŭo s ostalnymi svoŭa zadaca. Ot tebia mnogoŭe ne trebuŭetsa, van Normaŭenn. Prosto daŭ mne podobratsa k kardinalu.

— Ostalnyiŭe budut tam je?

— Dumaŭu, tebe plevaty na ostalnyh. Kristiny na prazdnike net. Ona jdet s loxadyami v uslovlennom meste. Ŭesli vsŭe proŭdet horoxo, uŭedem iz goroda kak mojno byistreŭe i kak mojno dalyxe. Tebe ŭa sovetuŭu sdelaty to je samoŭe, raz uj ty idex so mnoŭ do konqa.

— Ne do konqa, — vozrazil ŭa. — Lix do tovo mesta, kogda moŭa pomoŭ bolyxe ne budet nujna Kristine.

On rassmeŭalsya:

— Ŭa vseгда znal, cto straji drug za druga gotovy risknuty golovoŭ.

— I polyzuŭexsa etim.

Koldun otvesil legkiŭ poklon:

— Glupo otriqaty. Idem. U nas menyxe polucasa.

Uliqi byli zapruŭeny narodom, i Propovednik s utra poxutil, cto daje mertvyiŭe, ŭesli by oni mogli, spolzlisy by siuda s gorodskih pogostov. Ŭa ne stal rasstraŭivaty starovo pelikana i govority ŭemu, cto ŭavleniŭe angela — eto ne boleŭe cem falyxivka, sozdannaŭa kukcoŭ moxennikov.

My opazdyivali, prodiraŭasy cerez ludoŭe stolpotvoreniŭe. V konqe konqov Valyteru eto nadoŭelo, i on vsŭe je ispolyzoval kakoŭ-to fokus. Gorojane, stoŭavxiŭe

pered nami, nevolyno stali delaty xag v storonu, tolkaŭa drugih i nastupaŭa im na nogi, a myi v klinivalisy v otkryivaŭuŭiŭesia i tut je zahlopyivaŭuŭiŭesia brexi. Vprocem, vskore etot efekt propal, koldun, opasaŭasy privlec vnimaniŭe, ostonojnical, i nam snova prixlosy rabotaty loktiami, kak samym obyčnym ljudiam.

Vyihod na Maluŭu Karetnuŭu okazalsya perekryt qepŭu straji — ona uderjivala svobodnuŭu proŭezjuŭu casty dlia bogatyih priglasennyih, spexivxih k bogosluŭeniŭu.

— Prokhatye! — zlo rugnulsya Valyter. — Pridetsya iskaty drugoŭ puty.

— Postoy, — skazal ŭa, dostav svoŭ “propusk”, i pokazal kinjal odnomu iz soldat. — Myi iz Bratstva.

Tot dajye spority ne stal i, ne trebuŭa u kolduna pokazaty oruŭiŭe, otkryl nam puty na uliqu.

— I bez vsiakovo volxebstva, — probormotal sebe pod nos moŭ nedrug.

Tepery k gorodskoŭ sviatynie prodvigatsya stalo gorazdo legce — na priamoŭ doroge, svobodnoŭ ot ludeŭ, myi lix dvajdy postoronilisya, propuskaŭa zapozdavxih blagorodnyih gospod.

Daleko-daleko gulko udarili casy na novoŭ ratuxe, i ih boŭ podhvatili kolokola. Torjestvennaŭa messa nacalasy. Ohrana, puskavxaŭa na osnovnoŭe deŭstvo, okazalasy kuda boleŭe vnuxitelynoŭ — kantonskiŭe naŭemniki, s nimi troŭe alybalandqev i para klirikov v prostyih seryih riasah. Vse te, kto ne smog popasty na ploŭady, zanimali sosedniŭe uliqi, kryixi okrestnyih domov i dajye derevŭa.

— Tolyko po priglaseniŭam, — skazal mne cernoborodyŭ, pohojiŭ na medvedia naŭemnik.

— Myi straji, — otvetil ŭa.

— Viju, cto straji. No prikaz puskaty tolyko po gramotam, na kotoryih pecaty burgomistra, — nicuty ne smutilsya tot. — Ŭesty gramota?

— Ŭesty koŭe-cto polucxe, — otvetil ŭa i dostal persteny, podarennyiy mne v Vione.

— Kupity, cto li, hocex? — opexil tot.

— Pogodi, dobryiy celovek. — Klirik, prisluxivavxiŭsia k naxemu razgovoru, protianul ruku. — Daŭ posmotrety.

Ŭa polojil bezdeluxku ŭemu na ladony.

— Ŭa licnyiy duhovnik ŭevo vyisokopreosviŭenstva. I pomniu eto kolyqo. Ono deŭstvitelyno kogda-to prinadlejalo ŭemu. Tebia priglasil kardinal?

— Net, — ne stal ŭa lgaty, cuvstvuŭa, kak napriagsya Valyter. — No kogda-to ŭa okazal uslugu ŭevo vyisokopreosviŭenstvu i uveren, cto on pomnit menia. Ŭa i moŭ drug hotim prisutstvovaty na stoly vajnom bogosluŭeniŭi.

Klirik kivnul lyisoŭ golovoŭ:

— Cto je, ŭa ponimaŭu vaxe jelaniŭe. Kto ŭa takoŭ, ctobyi mexaty priobŭitsa k cudu i Gospodu.

— No priglaseniŭe... — popytalsya zaspority podoxedxiy kapitan naŭemnikov.

— Etot celovek sdelal horoxeŭe delo dlia Qerkvi i licno ŭevo vyisokopreosviŭenstva. Vy i jelaŭete potom obŭasniaty kardinalu, pocemu on ne byl dopuŭen na bogosluŭeniŭe?

— Konecno net!

— Togda propustite ih.

Kantoneq neohotno mahnul svoim ljudiam, i te podniali alebardy, otkryivaŭa dorogu.

— Vse kuda legce, cem ŷa ojidal, — usmehnulsa koldun, kogda ohrana ostalasy daleko pozadi.

Propovednik, vse eto vremia točno teny sledovavxiŷ za mnoŷ, nakoneq-to dal voliu svoŷim emoqiŷami:

— Ty1 mnogovo ne ojidaŷex, certov ubludok!

Po scastŷu, krome menia, ŷevo nikto ne slyŷal.

— Cto tepery? — sprosil ŷa.

— Ty1 svoŷe delo sdelal, van Normaŷenn. Mojex naslajdatsa predstavleniŷem. A mne nado podobratsa k kardinalu kak mojno blije.

No ŷa ne dal ŷemu uŷti, polojiv ruku na pleco.

— Ne tak bystro. Ty1 prixel vmeste so mnoŷ i uŷdex so mnoŷ.

— Kak znaŷex. Tolyko ne mexaŷ, — legko soglasilsa on.

— Eto bylo by1 proŷe osuŷestvity, ŷesli by1 ty1 rasskazal, cto sobiraŷexsa sdelaty.

— Povery, nikto nicevo ne poŷmet. My1 uŷdem prejde, cem oni zametiat, cto cto-to slucilosy.

ŷevo slova ne vnuxali doveriŷa, no ŷa nadeŷalsa nakozyri v rukave, hotia obyigraty opytnovo kolduna ne tak prosto.

Usilennyiŷ sviatoŷ magiŷeŷ golos kardinala raznosilsa nad ploŷadŷu. On cital na staroqerkovnom, ŷazyike vremen Konstantina. Liudi, raspolojivxiŷesia na ploŷadi plotnoŷ tolpoŷ, molilisy, xevala gubami i v obŷem-to ne slixkom horoxo vidia, cto proishodit za spinami vperedi stoŷaŷih.

ŷa skoreŷe pocuvstvoval, cem uvidel, kak k nam prisoŷedinilsa tretiiŷ celovek v kaftane slugi burgomistra i vyisokoŷ xapke. Sudia po vsemu, Cezare proniknuty suda okazalosy gorazdo legce, cem koldunu.

— U menia vse gotovo, — xepnul on Valyeru. — Gotthod na meste i jdet tvoŷeŷ komandy.

— Pozabotsa o svoŷeŷ zadace, — otvetil tot.

ŷa uje, kajetsa, znal, v cem zaklucaŷetsa rabota naŷemnika. Vozle “sviatovo” mesta postavili raspiatiŷe, riadom s nim nahodilosy nebolyxoŷe vozvŷixeniŷe, s kotorovo vystupal kardinal. Vnizu stoŷali predstaviteli duhovenstva i gorodskih vlasteŷ. Tolpa ostavila svobodnym lix nebolyxoŷ piatacok ploŷadi, to samoŷe mesto, gde nahodilsa otpecatok “angela”.

Kondotyer vnezapno vyibrosil ruku, i ŷa, ojidavxiŷ cevo-to podobnovu, blokiroval ŷeŷo predplecyem, ne dav stiletu udarity menia v gorlo.

V sleduŷuxeŷe mgnoveniŷe v qentre Kruso razverzlasy bezdna i voqarilsa ognennyiŷ ad.

...Kriucŷa, svisavxiŷe s potolka, byli v bezobraznom sostoŷaniŷi. Rjavyiŷe, s ostatkami temnoŷ ploti na gramah, oni smerdeli zastareloŷ krovŷu i gnilyim miasom. Točno tak je pahla i rešetka, na kotoroy zdesy lubili podjarivaty teh, kto ne raskaŷivaŷetsa v svoŷih oxibkah.

Nesmotria na to cto v bolyxoŷ jarovne besnovalosy plamia, v podvalah qentraly-noŷ tiurymy1 Kruso okazalosy jutko holodno.

Master doprosa, nemolodoŷ jilistyŷ subyekt s ŷarkimi lucistyimi golubyimi glazami, smial kojanyiŷ fartuk, percatki i peredal stalynoŷ prut odnomu iz pomoŷnikov.

— S etim vse.

“Etot” lejal rastianutyim na xirokoj miasniqkoj stolexniqe i bolyxe pohodil ne na celoveka, a na kusok otbivnoj. Źa ne prisutstvoval na pyitke, tak cto s trudom uznal otqa Gotthoda, kanonika sobora Sviatoj Mariji v Braselovette. Po perelomanym konecnostiam i krovavym puzyriam, kotoryje naduvalisy i lopalisy u nevo na gubah, bylo poniatno, cto on ne protianet i polucasa. Vot-vot ispustit duh. Propovednik, uvidev takoje zrelje, razvernulsa na kablukah i, nicevo ne skazav, vyixel von. On predpocital ne smotrety na to, cto Źemu bylo neprijatno.

Pugala Źa nigde ne videl s momenta sobytij na plojadi. Vpolne vozmojno, cto Źevo stojit iskaty vozle trupovozok, kotoryje sečas v bolyxom kolicestve sobiraŹutsa na qentralnoj uliqe.

Roman, moj staryj znakomyj, s kotorym Źa perejil napadenije rugaru v Hrustalynij gorah, privalixisy k stene, smotrel na umiraŹuŹevo s polnym ravnoduxijem. Kak na tot samyj kusok otbivnoj, o kotorom Źa tolyko cto upomianul.

— Zakancivaj s nim, master.

Palac vzjal so stolika xirokij miasniqkij noj i odnim dvijenijem prekratil stradanija umiraŹuŹevo.

— Kardinalyskaja milosty, — objasnil mne qigan, točno opravdyivaŹasy.

— Tyj privel menja uvidety Źeje?

— Źevo vysokopreosviaŹenstvo platit svoji dolgi. Hotia byi casty ih.

— Stranno. — Źa posmotrel, kak dva pomoŹnika palaca razrezaŹut verevki, stia-givaŹuŹije ruki i nogi trupa, a zatem sbrasyivaŹut okrovavlennoje telo v telejku. — SomnevaŹusy, cto mne nujna byla smerty klirika.

— Tyj ne ponial. Tyj mog okazatsa na etom okrovavlennom stole. Nekotoryje iz okrujenija Urbana scitaŹut, cto imenno tam ono i doljno byity. I oni byli oceny ubeditelny.

— I Źa scastlivo izbejal etoj ucasti, potomu cto... — Źa predostavil Źemu zakoncity moju frazu.

— Potomu cto my znakomy, van NormaŹenn. Potomu cto tyj snova spas jizny kardinalu, i on v dolgu pered toboj. Potomu cto te, kto hotel rastianuty tebia na dyibe, sečas uje napravliaŹutsa v Njugort. Im trebuetsa pokaŹanije za ih gluposty. A lucxe vsevo Źevo dobitsa, izucaja vereskovyje pustoxi.

Telo uvezli, ostals lix gusto, lipkij zapah krovi, napolnivxij holodnoje pomeŹenije.

— Nu, cto je. Peredava j kardinalu moji blagodarnosti. Hotia Źa i ne rad, cto celovek umer.

— Vzdumal sebia vinity?

— Net. Źa postupil pravilno. A oni znali, cem riskuŹut.

— Vmesto pti soten trupov v Kruso segodnja bylo by tri-cetyre tysiaci, Źesli by nikto iz nas ne okazals gotov k podobnomu povorotu sobytij.

Źa s sodroganijem vspomnil vzryv, ŹarkuŹu vspyxku i potoki jivovo, pohojevo na zmej, zolotovo ognja, rinuvxegosia vo vse storony. Za sekundu on projeg v riadah molivxixsia brex, jgucim molotom udaril po klirikam i otprianul ot sijaŹuŹej svetom pregrady. Kupol stremitelno rvanul vverh i v storony, nakryv snacala plojadi, zatem okrestnyje doma, a potom i uliqi, pogloxaja v sebia strannoje, oslepitelno-zolotoje plamia, ne davaja Źemu rasprostranitsa i navredity Źexu komu-nibudy. No vse ravno etovo okazalos nedostatocno, ctoby spasti vseh.

Panikužuxaša tolpa, beguxaša proc, vožuxaša ot ujasa iz-za tovo, cto koneq sveta, obežannyiž angelom, uje nastupil, razlucila menia s Cezare v tot “cudesnyiž” dlja nas obožih moment, kogda myi sobiralisy ubity drug druga.

Master doprosa vyisluxal xepot pomožnika i soobžil:

— Vtorož gotov k razgovoru. Smotrety budete?

— Vtorož? — udivilsa ŷa. — Vy smogli vziaty dvožih?

— K sojalenižu, tolyko dvožih. Ih, v otliciže ot ostalynyih, požmaty okazalosy ne tak uj i slojno. ŷa pristavil k nim ludež srazu posle naxevo s tobož razgovora.

Myi proxli v sosedniž zal, zerkalynužu kopižu predyiduževo, i ŷa uvidel starovo aptekaria. On sidel za stolom, ŷevo ruki i nogi byli zafiksirovanyi xirokimi kojanyimi remniami, a golova zasunuta v mehanizm kražne neprigliadnovo vida. Tiski plotno ohvatyvali nijnužu celusty i temia.

— Horoxo, — pohvalil Roman palaca i sklonilsa nad Filippom. — Udobno li vam, metr?

Tot ne smog nicevo otvetity, lix promyical cto-to neclenorazdelynože i umoliažuxeže.

— Dumažu, cto ne slixkom. Navernože, stranno spraxivaty takože u celoveka, nahodiažegosa v cerepodroбилke. Davažte ŷa nemnogo rasskaju vam, cto eto takože. Na samom dele, metr, vsě predelyno prosto. Palac krutit vint, i tiski nacinažut sdavlivaty vaxu golovu. Sperva lomažutsa zubyi, a byty mojet, nijniaža celusty. ŷesli cestno, ŷa nikogda ne vnikal v detali. Zatem lopnet cerep, no, poveryte, posle etovo vyi projivete dostatocno dolgo, ctobyi pojalety o glupostiah, kotoryže ucinili.

Filipp zaplakal, zamyical aktivneže.

— Mož vam sovet, aptekary. ŷesli hotite izbejaty lixnež... golovnož boli i zaslužit proženije kardinala, na kotorovo vyi tak bezdarno pokuxalisy, pokažtesy, soznažtesy i nacinažte sotrudnicaty. — Roman pohlopal uznika po plecu. — ŷa vernusy cerez polcasa i s radostžu uslyixu pravilynyž otvet. Idem, Ludwig.

Myi pokinuli pytocnužu, podnaxisy na dva etaja vverh, peresekli pustož tiuremnyž dvor, minovali ohranu i vyixli na uliqu. Eto byla okražina goroda, v dvuh xagah ot vnexnež stenyi.

— Pogovorim. — On zabralsa na goru kirpica, svalennovo rabocimi, sobiravximisia remontirovaty ukrepleniže.

— Zdesy? — udivilsa ŷa, no prisožedinilsa k nemu.

— Vidno vsiu okrugy. Uj lucxe, cem kabinet nacalynika tiurymy, gde kajdyž durak mojet podsluxaty.

— U vas žesty ofiqialynaža versiža prožizoxedxevo v gorode?

— A kogda žežo ne bylo? — On usmehnuls v usy. — Liudi uje rabotažut žazykami, sluhi odin huje drugovo letiat po dorogam da mnojatsa v traktirah. Za mesiaž uznažut vse i vezde. Eto slucilosy oceny ne vovremia. Hotia kogda podobnyže sobyitiža voobže mogut byty k mestu? Nam pridetsa prilojity massu usiliž, ctobyi sgladity posledstviža prožisxedxevo.

— Nam?

— ŷa sluju kardinalu, a on — Qerkvi. Tak cto v dannom kontekste daje koldunu i rugaru mojno govority “nam”. Naskolyko ŷa ponial, vseh sobak povesiats na zlobnovo džavolopoklonnika, kotoryž hotel isportity radosty veružuxim, oskvernity sviatyniu, popraty zakonyi Bojyi i procaža, procaža, procaža.

ŷa ojidal cevo-to podobnovo:

— V obŕem, skazka o cudoviŕe, rexivxem ustroŕity bessmyslennoŕe ubiŕstvo.
 — Ili kakoŕ-nibudy jertvennyŕ ritual. Luidiam soverxenno nezacem znaty nas-toŕaŕih pricin.

— A myi ih znaŕem? Eti samyŕe pricinŕy?

Roman ne otvetil, i eto govorilo o tom, cto on, kak i ŕa, teriaŕetsa v dogadkah.

— Scitaŕex, cto koldun urovnia Valytera sposoben ustroŕity ognennyŕ vulkan v gentre goroda? — zadal ŕa ŕexo odin vopros.

On posmotrel na menia dolgim, tŕajelym vzgliadom:

— I tyi dumaŕex točno tak je. Zapomni eto, ŕesli dorojix svoŕeŕ xkuroŕ. — I, cuty smagcivxisy, proŕiznes: — ŕesty veŕi, o kotoryih ne stoŕit boltaty, Ludwig. Naprimer, ŕa staraŕusy pomalkivaty, cto polnaŕa luna ne slixkom horoxo vliŕaŕet na menia v posledneŕe vremia.

Myi oba usmehnulisy tolyko nam poniatnoŕ xutke.

— Tak cto vinovat Valyter. Poka ne budet dokazano obratnoŕe. A ono, kak tyi ponimaŕex, dokazano, skoreŕe vsevo, ne budet. Vo vsiakom slucaŕe, tolpe.

— No tyi ne verix, cto koldun markrafa Valentina imeŕet stolyko sil.

— Razve eto tak vajno? — On ustalo poter veki.

— Dlia menia — vajno.

Qyŕgan sdalsa:

— Ne veriu. ŕa znaŕu o temnom iskusstve ne ponaslyŕke. Na moŕ vzgliad, podobnoŕe ne mojet provernuty nikto iz teh, s kem ŕa znakom. Zdesy nujna moŕ velefa ili kakovo-nibudy legendarnovo carodeŕa iz Temnolesŕa. Ili oceny seryeznovo demonu. Takovo, kto odnim ŕelckom palyqev sjigaŕet pŕaty soten dux i ŕedva ne prolamyŕvaŕet ŕit desŕti gotovyih k otrajeniŕu ataki klirikov. Kolduny na takoŕe ne sposobny. Inace mirom pravili byi oni, a ne kniazŕa i qerkovniki.

— ŕesli on byl nastolyko silen, cto ne boŕalsa klirikov, to pocemu otstupil? Pocemu ne ubil vseh, kto nahodilsa na ploŕadi?

— ŕa ne znaŕu.

ŕa zadumalsa.

— No ŕesli eto byl ne Valyter, a kto-to inoŕ, to slucivŕeŕesia na ploŕadi — sovpadeniŕe? Komanda zagovorŕikov, pyŕtavxihsia ubity kardinala, i neŕizvestnyŕ, rexivxiŕ ustroŕity lokalynyŕ apokalipsis?

— Inovo obŕasneniŕa u menia net. I ne tolyko u menia. Inkviziciŕa cexet v zatyŕlke, razvodit rukami i lihoradocno listaŕet grimuaryi. Tolyko dumaŕetsa mne, cto bez tolku eto vse. Nikovo myi ne naŕdem. No im nujen kozel otpuŕeniŕa. Lucxe vsevo tot hagŕit, o ktorom tyi govoril. Otlicnaŕa kandidatura dlia kostra. Obyŕvateli ne jaluŕut cujezemqev i inoverqev, s radostŕu sojgut zlobnoŕe cudoviŕe, voshitiatsa tem, cto vozmezdiŕe Qerkvi nastiglo prestupnika, i uspokoŕatsa. Nu a ŕesli ne poŕmaŕem etovo hagŕita, naŕdem drugovo. Ili je pridetsa ispolyzovaty bedniagu-aptekaria. Morŕixsa? Ne stoŕit. Eto zvucit jestoko, no inace prosto nelyzia. Simvolŕy verryi i silyi doljny ostavatsa nezyblemy. Inace nacnetsa haos.

— Kogda vyi ponali, cto sled angela — falyxivka?

Roman sloŕil uzlovatyŕe palyqi v kulak, poter im zatyŕlok:

— Slixkom pozdno dlia tovo, ctobyi vsŕ ostanovity. Sluhi poleteli, a palomniki i mestnyŕe kliriki-tupiqi uje skolacivali krest da jgli sveci. Pervyŕ je inkvizitor s magiŕeŕ vsŕ raskusil.

— Valytera nelyzia nazvaty naživnyim. On ne veril, cto ževo obman proderjitsa dolgo, znacit, znal, cto vyi ne ostanovite predstavleniye.

— U nas ne bylo vyibora. Cto myi doljni byli delaty? Obžavity vo vseuslyxaniye, cto kucka moxennikov rexila naduty veružuxih? Cto nikakovo cuda net, a poslednevo angela videli poltoryi tysiaci let nazad? Zaceм rubity suk, na ktorom sidix, Ludwig? Liudi hotiat verity v cudesu, i kto myi takiye, ctobyi razruxaty ih il-luziži?

Ža lix neveselo rassmežalsa:

— Mne povezlo, Roman. Moža rabota gorazdo prože.

— A moža ne jdet. — On vstal i protianul ruku. — Tyi spas mne jizny v teh proklatyih gorah, i že ne lubliu byity doljen. Ža sobiražu sluhi i informaqižu. Staraža ferma v cetverti ligi za gorodom, žešli žehaty cerez Koxacyi vorota. Ža smogu prid-erjivaty etu novosty paru-trožku casov, ne bolyxe. Uvezi jenžinu kak mojno dalyxe, žešli ne hocex, ctobyi ona sgnila v podvale.

— Oni budut preduprejdenyi. Vse.

— I cto s tovo? Myi ih požmažem. No žešli straja ne budet sredi nih, žežo nikto ne stanet iskaty. Obexažu.

— Spasibo, Roman. Myi v rascete.

— Božusy, cto net. Eto byla usluga za uslugu.

Ferma vygliadela zabroxennož, no v žežo okoxkah gorel prigluxeennyiž svet.

Nebo byistro temnelo.

Ža napravilsa k vorotam, dumaža, cto snova dežstvužu naobum, prygažu v omut golovož i Valyteru v obžem-to nicevo ne stožit sdelaty to, cto ne polucilosy u nažem-nika.

Ža zametil, kak drognula zaneska — nabludavxiž za dorogož uvidel menia. Tem lucxe.

Vorota byli ne zapertyi. Ža voxel vo dvor — griaznyiž, s dvumia ogromnymi lujami i telegož, perevernutož nabok. Dvery v dom otkrylasy, i na poroge požavilsa Cezare. Posmotrel na menia tiajelym vzgliadom, ne ubiraža ruki s visiažež na požase dagi:

— Tyi odin?

— Kak vidix.

On postoronilsa i, kogda že voxel, ostalsa na uliqe, rexiv proverty, ne prixel li za množ kto-to žeže.

Vnutri pahlo staryim zaplesnevevxim domom, pol byl zemlianož. Bolyxužu casty žeđinstvennož komnatyi zanimal ostyivxiž ocag. Skudnaža krestžanskaža mebely, a takje prialka okazalisy sdvinutyi k dalynež stene. V uglu, zavernuvxisy v tonkože odežalo, spal hagjit. Koldun, do etovo cto-to pisavxiž, tepery smotrel na menia.

Kristina poryvisto brosilasy ko mne, krepko obmala:

— Ža dumala, tyi pogib! Valyter skazal, cto tam, gde tyi stožal, nikto ne vyijil!

Byivxiž sluga markgrafa Valentina vstretil mož krasnorecivyiž vzgliad s poni-mažužež ulybkož:

— Kak vidno, že oxibalsa. Etot Cezare vecno vsē putažet.

— I nedodelyvažet. Oni pyitalisy izbavitsa ot menia.

— Cto?! — Ona gnevno nahmurila brovi, rezko povernuvxisy k Valyteru. — Tyi je obexal!

- Ež! Ež! Uspokojšia.
- Uspokojšitsa?! — razozlilasy Kristina. — Ty1 sukin syn, Valyter! Ne tolyko zavalil delo, no i hotel ubity tovo, kto soglasilsa pomoc nam!
- Eto byla iniqiativa Cezare. Ÿa ne daval Ÿemu takih rasporajeniŸ. Klianusy!
- Ona xagnula k nemu s Ÿavnyim namereniŸem udarity, no Ÿa vzial ŸeŸo za predplecy:
- My1 uhodim. Priamo seŸcas.
- Neujeli? — vkradcivo skazal on, poloŸil pero na stol i vstal.
- Ÿa vosprinial eto kak ugrozu i opustil ruku na kinjal.
- DumaŸex, amulet tvoŸeŸ vedymy1 spaset tebia ot magiŸi?
- Proverim?
- Prekratite! Oba! — kriknula Kristina, razbudiv Adilia. — I tak vsŸ ploho. Stolyko mesiaŸev raboty1 nasmarku! My1 ne znaŸem, gde oteq Gotthod i Filipp, oni do sih por ne prixli. Xans vyiŸti na kuzneqa poterian! A vy1 dumaŸete tolyko o tom, kak pustity drug drugu krovy!
- Valyter mirolubivo podni1l ruki vverh i vnovy ugnezdilsa na stule:
- Prejde cem ty1 primex rezeniŸe, uznaŸ u van NormaŸenna, kak tot naxel nas. On, navernoŸe, velikiŸ volxebnik, raz okazalsa zdesy. Vedy ty1 Ÿemu ne govorila o naxem ubeŸe?
- Ne govorila. — Ona voprositelyno posmotrela na menia. — Tak kak, Ludwig?
- Etot ubliudok cudesno perevel razgovor na druguŸu temu.
- Nevajno. Ÿa zdesy. A u vas malo vremeni. Nado vyivezti tebia otsiuda, Kristina. Ostanexsa s nim — propadex.
- Pff! — Koldun provorno nacal sobiraty veŸi, a britogolovy1Ÿ hagjit zastegnul na siurtuke poŸas s krivoŸ sableŸ.
- Ÿa pocuvstvoval, kak zaty1lok ukololo cto-to holodnoŸe.
- Cezare! — kriknula Kristina. — StoŸ!
- Ÿa ne sluxaŸu tvoŸih prikazov, jenŸina. Valyter? — Kondotyer podobralsa ko mne soverxenno nezametno.
- Ostavy Ÿevo, — poprosil koldun, okoncatelyno sobrav sumku. — Nam on ne nujen. Zacem rasstraŸivaty Kristinu? Pora uŸezjaty. I nacinaty vsŸ snacala.
- Ne budet nikakovo nacala. Ty1 uje proŸigral.
- Ty1 vse-taki prosto tupoŸ gromila, alybalandeq. U menia ne bylo vyibora. Jizny qelovo mira postavlena na kartu. Ÿa poxel by1 daje v pasty drakona, Ÿesli by1 eto priblizilo menia k temnomu kuznequ. Kak ty1 ne poŸmex takuŸu prostuŸu veŸ: vse, cto Ÿa govoril tebe o temnyh kinjalah, — pravda. Ÿa naŸdu novyiŸ glaz serafima. I poprobuŸu snova. A ty1 mojex bejaty v Ardenau, zary1ty golovu v pesok i dumaty, cto Ÿa lgu, raz tebe tak legce.
- Tak i postuplu. No snacala zaberu ŸeŸe.
- Ÿa ne poŸedu s toboŸ, Ludwig, — tiho skazala Kristina.
- Hocex ostatsa s nimi? ZnaŸex, cto slucitsa, kogda tebia poŸmaŸut? Straj budet obvinen v zagovore protiv Riapano. Eto udarit po Bratstvu. Po kajdomu iz nas, gde by1 my1 ni nahodilisy. Uedem, poka ne pozdno. Ostavy ih. Ty1 doljna jity, a ne umerety na dyibe. Eto posledniŸ xans.

Kristina vziala iz ruk Valytera svoŸu kurtku, nadela, droŸaŸimi palyqami, nemnogo nelovko, zastegnula pugoviqi:

— Tebe ŷa točno nicevo ne doljna, van Normaŷenn. Vse, cto bylo mejdu nami v dalekom proxlom, tepery ne imeŷet znaceniŷa. U menia svoŷ puty, a u tebia svoŷ. Uhodi, Ludwig. Priamo seŷcas. I bolyxe ne iŷi menia.

ŷa posmotrel ŷeŷ v glaza, ponial, cto vsŷ bespolezno, cto ŷa ne smogu pereubedit ŷeŷe, cto Kristinu, celoveka, s kotorym ŷa kogda-to ucilsa, ros, jil i srajalsa plecom k plecu, uje ne vernex. I vyixel iz doma, plotno prikryv za soboŷ dvery...

ŷa xel po temnomu pustomu traktu k Kruso, a na duxe u menia skrebli koxki.

Cto je. ŷa hotia byi popytalsa. Ona primala rexeniyŷe. Vyibrala svoŷu sudybu, svoŷu jizny, svoŷu qely. I bessmyslenno lovity rukami uskolyzaŷuŷu teny. Tratity vremia i silyi. ŷa uznal otvety na voprosy, kotoryŷe menia volnovali, i tepery sleduet dvigatsa dalyxe. Idti vpered i ne ogliadyivatsa.

Vperedi pokazalisy dva znakomyh silueta. Odin vyisocennyŷ i dolgoviaznyŷ, drugoŷ nevyisokiŷ i suhonykiŷ.

— Ne vyixlo? — negromko sprosila Propovednik. — Pocemu?

— ŷa ne mogu spasti ŷeŷo ot samoŷ sebia, druŷixŷe.

— Tiajelo vvesti ludef ŷ Qarstviŷe Nebesnoŷe, ŷesli oni ne jelaŷut spaseniŷa, — probormotal on i skazal kuda gromce: — No tepery Qerkovy naŷdet ŷeŷo i nakajet kak zagovorŷiqu.

— Ili ne naŷdet, ŷesli udaca budet na ŷeŷo storone.

ŷa sunul ruki v karmany, xagaŷa dalyxe, i oni pristroyilisy riadom.

— I cto tepery? — ne vyiderjal Propovednik.

— Zaŷmusy delami. V mire polno temnyh dux. Syezju v Ardenau. ŷa ne byl na rodine neskolyko let. Vstrecusy s Gertrudoŷ. Rasskaju obo vsem, cto zdesy proŷizoxlo, stareŷinam. Bratstvo doljno byty gotovo k nepriŷatnostiam.

Myi so starym pelikanom sdelaŷi ŷeŷo neskolyko xagov, prejde cem poniali, cto Pugalom nas ne soprovodŷet. Ono stoŷalo na doroge, vyitanuvxisy v strunku, točno teryer, pocuŷavxiŷ lisu, i smotrelo tuda, otkuda ŷa prixel.

— Eŷ, Solomennaŷa golova! — okliknul ŷevo Propovednik. — Zabylo, kuda nado idti? E-eŷ! Myi zdesy. Iisuse Hriste, tyi ne tolyko onemelo, no i oglohlo?!

— Pogodi, — nahmurilsa ŷa i podoxel k Pugalom.

Ono melko drojalo, i v uzkih glazah to zagoralisy, to gasli dva malenykih ugolyka.

— Cto tam? Cto tyi vidix?

Ono polojilo mne na pleco tiajeluŷu, kostliavuŷu ruku i razvernulo, predlaŷaŷa smotrety ne na nevo, a na mracnuŷu dorogu, barhatnoŷe zvezdnoŷe nebo i temnyŷe siluetyi derevyev, vystupaŷuŷiŷe na etom fone. Vokrug byla posledniaŷa noc zimy, stranaŷa toŷ zloveŷeŷ tixinoŷ, kojaŷa zastigaŷet odinokovo putnika na pustynom trakte. ŷa, kajetsa, ne dyxal, vmeste s Pugalom smotria vo mrak. I tot otvetil mne.

Zolotistoŷ iskroŷ. Zolotoŷ vspyxkoŷ. Zolotyim svetom.

Ogony qveta jidkovo zolota podnialsa vyixe drevesnyh kron i tut je opal, ostaviv v nebe zolotoŷe zarevo.

— O, Gospodi! — ahnul Propovednik.

No ŷa uje ne sluxal ŷevo. Bejal obratno.

Zolotyŷe kostryi, takiŷe teplyŷe, prekrasnyŷe, pohojiŷe ne na obyicnyŷ ogony, a na rasplavlennyŷ dragocennyŷ metall, goreli povsiudu. V lesu, na ogromnom pustom pole i tam, gde ŷeŷo sovsem nedavno stoŷala staraŷa ferma.

Ih bylo neskolyko desiatkov, haoticnyh, razbrosannyh po okruge, soverxenno neveroyatnyh. Volxebnyh. I smertelyno opasnyh.

Eto bylo to je plamia, cto svirepstvovalo na ploxad i v Kruso, puska i mene je yarostno je. Ono gorelo, popira vse zakony mirozdaniya, samo po sebe, ne nujdayasy v toplive i ne zavisia ot kaprizov vetra.

Pugalo ne stalo podhodit k blizhexemu kostru, a ostanovilosy kak vkopanno je i, kazalosy, nuhalo vozduh, pahnuxi tjaelo garu i, cuty ulovimo, perejarennym miasom. Zatem ono opustilo golovu, ssutuilosy i s nekotorym razocarovaniem selo na zemlju. Na jevo vzgliad, tut uje ne bylo nicevo interesnovo.

Propovednik ne poxel so mnoz po inozh pricine — on bozalsa, hotia ni odin ogony ne mog pricinity duze vreda.

— Mojet, ne stojit tebe tuda lezty?! — kriknul on mne v spinu.

No ya ne mog postupity inace.

Pervo je telo, obuglenno je do golovexek, vse jezho dyimazhesia, ya naxel riadom s mertvyimi loxadymi. Lix po krivoz polose metalla, v kotoroz trudno bylo opoznaty sablju, ya ponial, cto eto hagjit.

V dom ya zahti ne smog, tot vse jezho polyhal, poetomu napravilsa ot kostra k kostru, po vyujjennoz zemle.

I jedva ne spotknulsa o trup Cezare. On lejal na jivote, i v jevo spine byla projjena skvoznya dyra velicinoz s dva mozh kulaka. Glaza okazalisy raspahnuty, na liqe zastyli udivleni je i obida.

Ya vse dalye othodil ot fermy, prodolja ja iskaty, i v glazah postepenno nacinalo dvozitsa ot zolotyh ognez. Ih bylo kuda bolye, cem mne pokazalosy vnaale.

Ya by proxel mimo, jesli by ona menia ne okliknula. jezho liq pocernelo ot kopoti, prava ja ruka napominala obgorevxu vetku, a na to, cto bylo nije grudi, nelyzia smotrety bez slez — odin sploxnoz ojog.

Ona popyitalasy ulybnutsa, pokazaty, cto vse horoxo, no polucilosy eto nevajno. Kristina splunula temno-koricnevu slunu, ya oxutil prianyi, jedki zapah i ponial, cto ona tolyko cto syela koreny zolotovo lyva, silyni hagjitski narkotik, izbavliaxi ot lubozi boli.

— Ne povezlo, — tolyko i skazala ona. — My iskali jevo, a on naxel nas.

Bylo pomatno, o kom ona govorit.

— Ty videla temново kuzneqa?

— Izdali. — Straj uronila golovu na zemlju. — Ya ne smogu tebe pomoc. Poobeza mne sdelaty koze-cto.

— Obexa.

— Otpravliajsia v Klagenfurt. Tam jivet doc Valytera. Uliqa Steny. U nezo dar. Ya poklialasy jemu, cto Bratstvo jezho primet. Ne perebiva. Sluxa.

Ona vziala iz raspotroxennoz sumki jezho odin koreny, otpravila jevo sebe za xeku:

— Pod polom v jevo dome jesty kniga. Sojgi jeze. Eto vajno. Sdelažex?

— Da.

— Vozymi sebe Vžuna. Bolye ya nikomu jevo ne doveriu.

— Horoxo.

Ya videl, kak mutnezut jezho glaza ot narkotika, i predstavlia, kakuzy byly ona doljna ispyityvaty sečas.

— Tretye. Ne ixi temново kuzneqa. Inace on pridet i za tobož. Kak prixel za nami. Poklianisy!

— Klianusy. — Na etot raz ŷa lgal.

Ona ustalo zakryla glaza i skazala cuty zapletaŷuximsa ŷazyikom:

— I skaji Miriam: mne ujasno jaly, cto ŷa ŷeŷo podvela.

— Eto ne tak. No ŷa peredam.

ŷa dostal iz sumki kinjal, vlojil v ŷeŷo ruku:

— Prosti, cto ne smog sdelaty etovo ranyxe.

Po ŷeŷo ŷeke sbejala odinokaŷa slezinka:

— ŷa ne ponimaŷu...

— Uje nevajno, Kristina. Glavnoŷe, cto tvoŷ klinok tepery s tobož. Ty ne poterjala ŷevo.

Ona ulyibnulasy prizrakom svoŷeŷ proxloŷ ulyibki, xepnula:

— Spasibo. V tom monastyire, gde pogib Gans... Tam kuzneq, cto kuŷet nam kinjaly. Eto taŷnu on uznal, i poetomu ŷevo ubili. Ne govori Miriam, horoxo? ŷeŷ ne stoŷit znaty. — Kristina prervalasy, provalivaŷasy v zabytie, no s usiliŷem zakončila:

— Inace budet beda. Dlia vseh nas. ŷa pospliu nemnogo. Razbudix menia k utru?

— Konecno. Ni o cem ne volnuŷsia, — skazal ŷa, no ne byl uveren, cto ona menia ŷeŷo slyxit.

ŷa sidel riadom s neŷ, oŷuxaŷa točno takuŷu je zluŷu bespomoxnosti, kak kogda umirala Hanna. ŷa nicevo ne mog dlia neŷo sdelaty.

Tolyko byity riadom...